

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Фонд ПИО сваке године прави план прихода усклађен са проценом наплате доприноса, на основу искуства и података о броју запослених и просечним платама, речено у Данас конференс центру

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ПЕНЗИЈЕ ПОПУЊАВАЈУ ТРЕЋИНУ КУЋНОГ БУЏЕТА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

СТАРЕЊЕ И СВРХА ЖИВОТА

Остати социјално активан

Најчешће, а на неки начин и најлогичније, сврха у животу се повезује са факторима карактеристичним за старост, као што су мудрост, зрелост и искуство. Међутим, истраживања показују да одрасли имају тенденцију да се, како старе, осећају све мање сврсисходно. На основу више од 70 обједињених истраживања о сврси током животног века, дошло се до изненађујућег и изузетно доследног обрасца. Заправо, утврђено је да осећање сврхе у животу тежи врхунцу током краја адолесценције, односно младог одраслог доба, а затим почиње да опада током средњег одраслог доба и нагло пада кроз касно одрасло доба.

Научници ово објашњавају постепеним променама у друштвеним улогама које прате старење. Наиме, претпоставља се да су особе у старијем одраслом добу већ оствариле циљеве који су у вели-

Социолози примећују да сврсисходне улоге за старије у великој мери недостају, поготово у данашње време, с обзиром на то да се животни век продужава па је циљеве и интересе старијих неопходно прилагодити тим променама. Како објашњавају, данашња „сврха“ за ову популацију јесте пензионисање, домен много мање погодан за значајне циљеве и доприносе.

Овај пад у доживљају сврхе у животу са старењем је посебно забрињавајући с обзиром на то да се показало да сврха игра кључну улогу у показатељима физичког здравља и добробити током каснијих година. Многа истраживања показала су да је проналажење смисла у животу повезано са здрављем. Људи који доживљавају свој живот као пун значења и смисла мање су осетљиви на менталне болести и у бољем су стању да се носе са стресом и траумом. Снажан осећај смисла у животу такође подстиче жељу да се живи здраво, јер чини да се људи осећају као да имају нешто за шта вреди живети.

Истраживање које је спровео Rush Alzheimer's Disease Center утврдило је да је за људе који имају израженији осећај сврхе у животу вероватније да ће имати спорије стопе менталног пропадања, чак и ако су дегенеративни процеси већ почели да се развијају. Сврха је, такође, тврде истраживачи, повезана са смањењем морталитета и срећом у старости.

Посебно је важно да су студије такође испитале факторе који имају тенденцију да ублаже опадање сврхе у животу повезано с годинама. Резултати истраживања као заштитне факторе истичу оне који су фокусирани на социјално укључивање и доприносе, пошто, испоставило се, главну улогу у очувању осећаја сврхе има спречавање старијих да се социјално повлаче. А неки од најважнијих фактора до којих се дошло су: живот у приватним становима, а не домовима, наставак запошљавања, брак, чести контакти са породицом, као и волонтирање.

кој мери прожимали њихов живот сврхом и смислом. Тако, на пример, веома значајна улога родитеља осамостаљивањем већ одрасле деце добија неки другачији облик и постаје мање истакнута, а када је реч о пословним успесима и напредовању, врхунац каријере је до тог периода углавном већ достигнут. С друге стране, до старијег одраслог доба за неке циљеве се с временом схвати да нису реално достижни. Све у свему, ако и када улоге од којих су старији одрасли некада изводили смисао нестану, сврха вероватно бледи.

В. Кадиф

РФ ПИО У ДАНАС КОНФЕРЕНС ЦЕНТРУ

Скуп о дефициту буџета и поплавама

Европска унија већ издвојила 30 милиона евра помоћи, али ће коначан износ бити знатно већи

На скупу одржаном 11. јуна у Данас конференс центру, посвећеном буџетском дефициту Србије и штети од поплава, Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу Фонда ПИО, навела је да од милион и 725.000 пензионера, више од милион њих прима до

са повећан је са 51 на 55 одсто. Према речима директорке Тимотијевић, то је и било у складу са очекивањима, будући да Фонд ПИО сваке године прави план прихода усклађен са проценом наплате доприноса, на основу искуства и података о броју запослених и просечним платама. Пензије су,

Мартин Керн, шеф Сектора за програмирање помоћи из Европске уније при Мисији ЕУ у Србији, истакао је да је ЕУ већ издвојила 30 милиона евра помоћи, али ће коначан износ бити знатно већи. Србија може да рачуна на новац из Фонда солидарности Европске уније, на грантове, средства из ИПА програма за 2014. и 2015. годину, као и на билатералну помоћ земаља чланица ЕУ. Хуманитарна помоћ ће и даље стизати, претежно у виду донација у намирницама, води и другим потрепштинама за угрожене. Ради се на процени штете од поплава у транспортном и енергетском сектору, на приватним кућама, на процени здравствених ризика, на утицају штете на образовање и незапосленост, а посебна пажња је усмерена на припаднике националних мањина. Трећа категорија процене штете је у пољопривреди, али и у сектору малих и средњих предузећа и трговини. Према речима Мартина Керна, међународне финансијске институције, као што су Светска банка, Европска банка за обнову и развој, немачка развојна банка KfW и други, већ раде на реструктурирању зајмова да би се помогло Србији.

Процена Фискалног савета пре поплава била је да ће дефицит ове године бити 8,5 одсто бруто домаћег производа (БДП), а када се томе дода ефекат поплава, очекује се дефицит од 8,7 процената, рекао је председник Фискалног савета, Павле Петровић. Он је појаснио да су основни проблеми били ту и пре поплава, а први је стање у јавним предузећима, чији су губици прошле и ове године почели да се преваљују на буџет. Други проблем су системски закони о пензијама и о раду, које треба донети, а тек на трећем месту је буџетски дефицит, који долази на ред када почне решавање претходна два проблема. Јавни дуг Србије сада је 65 одсто БДП-а, а процењује се да ће до краја године премашити 70 одсто. Дефицит и јавни дуг, како је навео Павле Петровић, указују на неопходност озбиљних мера.

Јелена Оцић

Просечна пензија у априлу 24.301 динар

У Србији има око 1,7 милиона пензионера. Према подацима Фонда ПИО, у прошлој години су месечно исплаћиване пензије и новчане накнаде у просеку за 1.710.517 корисника. Од укупног броја пензионера, око 1,39 милиона су бивши запослени, 44.000 војни пензионери, 72.000 пензионери самосталних делатности, док пензионисаних пољопривредника има око 213.000. Пензије се исплаћују редовно сваког месеца, два пута месечно за пензионере из категорије запослених, док пензионери самосталних делатности, војни и пољопривредни пензионери добијају целу пензију одједном (почетком наредног месеца). Просечна нето пензија свих категорија пензионера у априлу ове године износила је 24.301 динар. Према најновијим подацима Републичког завода за статистику, пензије у просеку попуњавају 32,6 одсто кућног буџета.

просечног износа и просечан износ пензије од 24.000 динара. Јелица Тимотијевић је рекла да је прошле године за исплату пензија издвојено 496,9 милијарди динара. Од укупних примања и прихода Фонда ПИО, који су износили 584,8 милијарди динара, 321,2 милијарде су остварене наплатом доприноса, 261,3 милијарде су трансферисане из буџета Србије, а 2,3 милијарде су од осталих прихода и примања. Пошто је у 2013. стопа доприноса подигнута са 22 на 24 одсто, удео прихода Фонда из доприно-

подсетила је она, након два усклађивања у прошлој години, од два одсто за априлске и 0,5 одсто за октобарске пензије, у просеку биле више за четири процента у односу на 2012.

Повод скупа у Данас конференс центру био је да се јавности представи како су се поплаве у Србији одразиле на буџетски дефицит, како Србија сада макроекономски стоји када је реч о тој теми, и која решења и помоћ могу да се очекују из страних извора финансирања.

ним предузећима, чији су губици прошле и ове године почели да се преваљују на буџет. Други проблем су системски закони о пензијама и о раду, које треба донети, а тек на трећем месту је буџетски дефицит, који долази на ред када почне решавање претходна два проблема. Јавни дуг Србије сада је 65 одсто БДП-а, а процењује се да ће до краја године премашити 70 одсто. Дефицит и јавни дуг, како је навео Павле Петровић, указују на неопходност озбиљних мера.

Јелена Оцић

Фонд ПИО у свим догађањима у вези са управљањем пројектима

На конференцији пројектне заједнице 2014, која је одржана 17. јуна у хотелу Crowne Plaza у Београду, учествовао је и Зоран Сутара, саветник директора Фонда ПИО, са презентацијом „Допринос развоју еУправе Републике Србије кроз реализацију пројеката у РФ ПИО“. Конференција је одржана у организацији Института за управљање пројектима, односно PMI (Project Management Institute), чији је интегрални део и Удружење PMI Serbia Chapter.

– Било је корисно чути и искуства других институција, јер се управљање пројектима примењује у приватним, али и државним предузећима, а циљем да пројекти буду рађени и спроведени по стандардима и принципима управљања пројектима. Код нас у Србији, од 120 сертификованих PMP (Project Management Professional) углавном сви раде у приватним компанијама, сем Телекома, где, на пример, постоји одељење за управљање пројектима – наводи Зоран Сутара.

У постер сесији било је пет презентација, међу којима и презентација Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

– Један од циљева конференције био је да се привуче интересовање државне управе, те је Душан Стојановић, испред Министарства за државну управу и локалну самоуправу, рекао да би требало да се на нивоу Владе Србије иницира оснивање једне организационе целине која ће се више бавити управљањем пројектима у јавном сектору,

Зоран Сутара

али и иницирати управљање пројектима у државним институцијама у склопу нових развојних стратегија државне управе – истиче Сутара.

У те државне институције спада и Фонд ПИО, будући да је Енвер Никшић, помоћник директора Фонда, члан једне од радних

група. Један од ефеката развоја државне управе је Пројекат за успостављање портала за електронску размену података са иностраним носиоцима осигурања Фонда ПИО, који је у току и који финансира Шведски институт за јавну управу (SIPU International).

– Фонд ПИО активно учествује у свим догађањима која се односе на управљање пројектима, и у вези су са стратегијом развоја државне управе. Ми смо кроз увођење ИСО стандарда дефинисали процедуру за управљање развојним пројектима, што је управо био мотив учешћа на конференцији. Интересантно је да је, посматрано од 1994. године, само 25 одсто покренутих пројеката било успешно. Улога PMI је да се тај проценат успешности повећа. Веома корисно је било чути и предавања значајних имена из иностранства – објашњава саветник директора Фонда ПИО, уз закључак да би свака државна институција, поред сопственог развоја, требало да оствари непосреднију сарадњу са другим институцијама развојем заједничких сервиса.

Иначе, презентација Фонда је представљала водич кроз екстерне и интерне пројекте РФ ПИО од 2005. године до данас (Пројекат ПАРИП, Стратегија реформе државне управе, електронски сервис за кориснике, имплементација стандарда ИСО 9001 и 27001, портал за електронску размену података).

Ј. Оцић

Весна Стојановић

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА ФОНДА ВЕСНА СТОЈАНОВИЋ

Велико искуство у области ПИО

Однедавно Фонд ПИО има још једног помоћника директора. Весна Стојановић је дугогодишњи радник Фонда: наине, своје прве кораке у послу започела је 1978. године у Филијали Фонда ПИО за град Београд, где је радила до 2005. године, између осталог и на пословима начелника одељења, заменика и саветника директора Филијале. Од 2006. запослена је на Правном факултету Универзитета Унион као асистент сарадник на предмету Радно право, а на том факултету јој је одобрена и докторска теза посвећена радноправном положају инвалида. Од 2009. је поново у Фонду, и то на месту директора Филијале РФ ПИО за град Београд, а од 2011. је шеф кабинета и саветник директора РФ ПИО.

Весна Стојановић је дипломирала на Правном факултету у Београду 1978. године, где је 1985. и магистрала, и то из области пензијског и инвалидског осигурања, што је и определило њено кретање кроз каријеру. За потребе „Службеног гласника РС“ објавила је два издања у едицији „Закони и прописи“, као и више чланака из области социјалног осигурања.

Г. О.

Реконструисана и рачунарска мрежа

Ради подизања квалитета услуга и обезбеђења стандардних услова за ефикасан и неометан рад запослених, током прошле и ове године адаптиране су пословне зграде филијала РФ ПИО у Суботици и Врбасу. Сви послови завршени су до краја маја ове године, отклоњени су постојећи недостаци, а осим неопходних грађевинских радова, адаптације система за грејање и напајање електричном енергијом, урађена је и реконструкција рачунарске и телефонске мреже.

– Желим, најпре, да захвалим свим грађанима на исказаном разумевању и стрпљењу током адаптације пословних зграда Фонда у Суботици и Врбасу, јер су и они у том периоду остваривали своја права из области пензијског и инвалидског осигурања у отежаним условима. Наиме, некада је у канцеларијама била већа гужва, некада су морали да заобилазе одређене предмете и материјал, а било је и „вишка“ прашине због радова – објаснио је Михајло Милићев, начелник

Одељења за послове система комуникационих мрежа у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО.

Према његовим речима, највећи проблем је био како омогућити несметано функционисање филијала током реконструкције, што је успешно решено.

– Адаптацију рачунарске мреже радили смо у фазама, и за сваку фазу смо припремали филијале. Селили смо опрему у онај простор

где се нису изводили други радови, а оформили смо и привремену рачунарску мрежу и повезали је са основном, уз стварно минималне прекиде у њеном функционисању. У овом послу учествовало је цело наше одељење, а уз помоћ колега из Одељења за оперативне послове преконтролисали смо техничку исправност свих машина и рачунарске опреме – рекао је Милићев.

Најзначајнија новина након реконструкције рачунарске мреже у филијалама Суботица и Врбас јесте та што је у обе филијале обезбеђена техничка просторија која има своје хлађење и у коју се не може ући без кодиране картице. То је повећало безбедност и сигурност постављене рачунарске опреме, која представља праве мале рачунарске центре. Друга погодност је у томе што је у адаптираним зградама повећан број телефонских и рачунарских прикључака, који могу по потреби да се мењају у телефонске или у рачунарске. Захваљујући доброј техничкој документацији олакшано је и одржавање мреже.

Нова рачунарска мрежа у филијалама Фонда у Суботици и Врбасу биће, према речима Михајла Милићева, сасвим довољна да у наредних пет-шест година прихвати и неке нове технологије (рецимо ИП телефоније), али и повећан број мрежних уређаја.

Мирослав Мектеровић

МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА ОТВОРИЛО КАНЦЕЛАРИЈУ ЗА БРЗЕ ОДГОВОРЕ

Корак ка грађанима

Почетком јуна ове године отворена је Канцеларија за брзе одговоре при Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Њен рад треба да олакша комуникацију грађана са свим деловима тог министарства, како би њихови захтеви били брже решени.

У Министарству кажу да у Канцеларију за брзе одговоре дневно већ стиже и до 150 позива грађана. Они најчешће траже информације о томе шта им је све потребно да би остварили неко од права из области социјалне заштите. Комуникација са грађанима олакшана је тако што је на сајту тог ресора постављен банер у

оквиру којег се налази и-мејл адреса Канцеларије. Грађани могу да пошаљу своје питање, захтев, број предмета који су већ проследили Министарству, и у року од пет дана запослени у Канцеларији за брзе одговоре дужни да сваком од њих дају одговор, односно информацију о томе да је питање стигло. Постоје законски рокови у оквиру којих се решавају проблеми грађана (петнаест дана, месец дана, два месеца) и у том предвиђеном законском року свако мора да добије одговор. У Канцеларији засад ради петоро службеника.

Грађани питања могу да шаљу електронски на адресу brziodgovori@minrzs.gov.rs, а приликом јављања обавезно је да наведу име и презиме, контакт телефон и адресу. Такође, свој захтев или питање могу да упуте и писаним путем на адресу Министарства – Немањина 22 до 26, или да се јаве телефоном (011/303-8661 и 011/303-8677) и да добију информацију о ономе што их интересује.

Међу најчешћим захтевима који стижу у Канцеларију за брзе одговоре су пријаве због мобинга или на рачун послодавца који не уплаћују доприносе. У том случају, кажу у Министарству, на терен се шаље Инспекција рада.

Г. О.

ДОНАЦИЈА ЦРНОГОРСКОГ ФОНДА ПИО И САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА

Први у региону издвојили од пензија за угрожене поплавама

Према одлуци Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Црне Горе, четрдесет најугроженијих пензионера погођених поплавама у Србији моћи ће бесплатно да борави седам дана у Улцињу од 25. августа, на бази пуног пансиона. У просторијама Савеза пензионера Србије Душан Перовић, директор Фонда ПИО Црне Горе, уручио је Ђури Перићу, председнику Савеза пензионера Србије, ову одлуку и објаснио да су се активностима пружања помоћи придружили најстарији грађани Црне Горе преко Савеза удружења пензионера, издвајањем једног евра од својих пензија које се исплаћују у јуну. Фонд ПИО Црне Горе, према речима Перовића, располаже смештајним капацитетима у Улцињу и због тога је одлучено да се део тих капацитета понуди државама погођеним поплавама, имајући у виду посебно тежак положај припадника трећег доба који су морали да напусте домове. Поред тога, укупан износ

Јелица Тимотијевић (РФ ПИО), Душан Перовић (Фонд ПИО Црне Горе) и Ђуро Перић (Савез пензионера Србије)

средстава издвојен од пензија, у вредности од 48.523 евра, уплаћен је на рачун Савеза пензионера Србије. Перовић је изразио наду да ће ове активности Фонда и Савеза пензионера Црне Горе допринети опоравку пострадалих и учинити да лакше преброде недаће, а да ће се сарадња пензионера Цр-

не Горе и Србије, као и до сада, одвијати и другачијим поводима.

Захваливши црногорском Фонду ПИО и Савезу пензионера, који су први од свих земаља у региону притекли у помоћ, Ђуро Перић је објаснио да ће критеријум за боравак у Улцињу бити као и за бесплатну рехабилитацију у бањама Србије. Приоритет ће имати припадници старије популације који су у колективним смештајима, тако да неће бити импровизације. Државни органи раде прецизну процену штете, а чим буде готова, знаће се тачно и који ће пензионери добити новчану помоћ пристиглу од Савеза пензионера Црне Горе. За те потребе, рекао је председник Савеза пензионера Србије, отворен је посебан девизни рачун, а помоћ је најављена и из Македоније.

Ј. Оцић

Подизање старосне границе

У Црној Гори има око 125.000 корисника права из ПИО, а просечна пензија износи 276 евра. Закон из 2011. године унео је значајне новине у пензијски систем Црне Горе, од којих су најважније постепено изједначавање жена и мушкараца у погледу услова за стицање права на старосну пензију и поступно подизање старосне границе за стицање права на старосну пензију на 67 година до 2025. године (за мушкарце), односно до 2041. године (за жене). Ове године услов за одлазак у пензију у Црној Гори за мушкарце је 65 година и два месеца живота, а за жене 63 године и три месеца (потребан пензијски стаж је 15 година). Иначе, услов за остваривање права на пензију је четрдесет година стажа без обзира на године живота.

ТРИБИНА ЦРВЕНОГ КРСТА СРБИЈЕ И МРЕЖЕ ХУМАНАС

Сузбити насиље над старијима

Црвени крст Србије и мрежа Хуманас организовали су трибину поводом 15. јуна, Међународног дана борбе против насиља над старијима. Овај дан се, на иницијативу Црвеног крста Србије, обележава од 2007. године. Трибина под називом „Зато што се насиље над старијима не сме игнорисати“ била је део кампање „Старење захтева акцију“ која се реализује у 40 земаља света.

Скупу је присуствовало више од 40 представника јавног и цивилног сектора и самих старијих, а циљ је био да се јавност упозна са разлозима за доношење нове Конвенције УН о правима старијих и са специфичним областима које она треба да обухвати, као и са тим зашто је старење мултипликатор дискриминације.

Ј. О.

КАКО НАСТАЈУ ДУГОВАЊА ЗБОГ НЕПЛАЋЕНИХ ДОПРИНОСА (1)

Дуг није друг

При остваривању права на пензију многи осигураници дођу до сазнања да ће им се од сваког месечног износа пензије одбијати трећина, све до намирења дуга који имају због неплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Осигураници који су обављали неку самосталну делатност најчешће при подношењу захтева већ знају да ли су уплатили све доприносе и преостаје им само да се упознају са могућностима намирења дуга, док појединим осигураницима чињеница да дуг уопште постоји представља веома непријатно изненађење.

Размотримо како најчешће настају дугови због неплаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, да би се избегла непријатна изненађења, односно да би осигураници који се у овој причи препознају могли благовремено да регулишу своје обавезе.

Као што смо већ рекли, најчешћи основ за постојање неплаћених доприноса је обављање самосталне делатности. И поред тога што већина „самосталаца“ добро познаје своја права и обавезе, ипак је потребно указати на неке ситуације које се у пракси дешавају, а у којима осигураници најчешће нису ни знали да је требало да плаћају доприносе.

Почетком деведесетих година прошлог века поједностављена је регистрација приватних предузећа. Многи људи су ту прилику искористили и регистровали предузеће „да им се нађе“, иако су били у радном односу. Велика већина овако регистрованих делатности никада није заживела, али су иза њих остале разне обавезе. У случајевима када су делатности обављане из радног односа, Пореска управа није осигуранике дужила доприносима за ПИО. Ипак, у случају када је радни однос престао, а регистровано предузеће је и даље постојало, аутоматски је настала и обавеза уплате доприноса. Наиме, оснивачи предузећа, као и

они који су у својим предузећима запослени, или их заступају као директори, обавезно су осигураници као осигураници самосталних делатности. Слична је ситуација и са занатским радњама и другим предузетничким делатностима. Важно је нагласити да обавеза уплате доприноса постоји за сваку регистровану самосталну делатност када она представља основно осигурање, без обзира на то да ли се та делатност фактички обавља или не.

Дакле, уколико сте некада регистровали предузеће или радњу, без обзира на то да ли сте заиста започели обављање делатности, или не, а нисте сигурни да ли сте ту делатност благовремено и одјавили, неопходно је да проверите њен статус. У случају да је делатност била регистрована и у време када нисте били у радном односу, у тим периодима сте били осигураник самосталних делатности и самим тим и обвезник уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање!

Слична је ситуација и код осигураника којима је решењем Фонда утврђено својство осигураника по неком од Законом

предвиђених основа, а тим решењем је осигуранику утврђена и обавеза уплате доприноса. Најчешћа оваква решења су за тзв. добровољно осигурање, односно осигурање по члану 15 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, продужено осигурање, својство осигураника по основу обављања самосталних професионалних делатности (музичари, новинари, спортисти, естрадни уметници и сл.) и својство осигураника

Мирослав Мирић

так и крај, по правоснажности решења настала је и обавеза уплате доприноса. Слична је ситуација и са својством осигураника утврђеним по основу обављања самосталне професионалне делатности, када та делатност представља основ, и у зависности од обављања те делатности, односно чланства у одговарајућем репрезентативном удружењу, зависи и период за који постоји обавеза уплате доприноса.

У свим случајевима када је решењем утврђена обавеза уплате и износ доприноса, тече и законска камата од дана доспелости до дана уплате, што може знатно да утиче на износ укупног дуга.

По правилу, обрачун и наплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање обавља Пореска управа. Међутим, уколико својство осигураника постоји, или се накнадно утврди, а Пореска управа није утврдила обавезу уплате доприноса, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање има законску обавезу да утврди и обрачуна износ доприноса, односно – не постоји могућност да се осигураник „одрекне“ појединих периода и тако се ослободи дуга, зато што му, на пример, ти периоди нису потребни за остваривање права на пензију.

Дакле, уколико Вам је решењем, по Вашем захтеву, утврђено својство осигураника по неком од наведених основа, или сте у неком периоду имали регистровану самосталну делатност, а тај стаж Вам није уписан у радну књижицу и нисте сигурни да сте намирили све обавезе по основу уплате доприноса, потребно је да се обратите најближој организационој јединици Фонда да бисте се упознали са својим правима и обавезама.

Мирослав Мирић

Ускоро база података за особе са инвалидитетом

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Александар Вулин, помоћник министра, Владимир Пешић, и председник Националне организације особа са инвалидитетом Србије, Милан Стошић, представили су у четвртак, 26. јуна, у Националној организацији особа са инвалидитетом Србије (Мутапова 12) пројекат „Креирање базе података за особе са инвалидитетом“.

Сектор за заштиту особа са инвалидитетом Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања иницирао је израду базе савеза и удружења особа са инвалидитетом чије програме и пројекте подржава кроз конкурсе. База ће садржати податке о члановима организација које су укључене у програмске и пројектне активности за које Министарство издваја финансијска средства.

Нови Београд: обука за пензионере

Општина Нови Београд ће за најстарије суграђане средином септембра организовати бесплатну школу рачунара. Школа ће трајати два месеца, а заинтересовани могу да се пријаве Сервисном центру општине. Програм обуке ће бити прилагођен потребама пријављених и обухватиће основно, базично знање потребно за коришћење рачунара. Све информације о програмима које ова општина организује могу се добити позивањем броја 011/7850-785.

Дан заштите животне средине

У више од 100 земаља света 5. јуна је обележен Светски дан заштите животне средине, који је, почевши од 1972. године, главни начин за Уједињене нације да утичу на подизање глобалне свести о значају заштите животне средине.

Овај дан је обележен и у нашој земљи бројним активностима и манифестацијама. Поред осталих, у Народној скупштини је одржана шеста јавна дебата „Третман опасног и посебних токова отпада у Републици Србији“, у организацији Централноевропског форума за развој (CEDEF) и Привредне коморе Србије. Организатори су упозорили да у Србији постоји више од милион тона историјског опасног отпада насталог радом фабрика у прошлости, а сваке године ствара се до 200.000 тона новог опасног отпада, који се у одређеној мери неконтролисано одлаже. Опасни отпад збрињава само 30 привремених депонија, од којих 62 одсто не задовољава прописане услове рада.

Представници старијих у Министарству спољних послова

Министар спољних послова Републике Србије, Ивица Дачић, примио је, 25. јуна, делегацију старијих особа и представника организација које се баве питањима старијих. У делегацији су били Даница Шмиц, волонтер Црвеног крста Србије, др Радмила Поповић, представник НВО Окриље, Владанка Мискин из Савеза пензионера Србије, Зорица Ђорковић, представник старијих на институционалном смештају, Милош Немањић, председник Геронтолошког друштва Србије, Бранкица Јанковић, национални кореспондент за питање старења, Наташа Тодоровић и др Милутин Врачевић из ЦК Србије.

Састанак је био део глобалне кампање „Старење захтева акцију“, у вези са Међународним даном борбе против дискриминације и насиља над старима. Ове године акценат кампање је подршка раду Отворене радне групе за старење при седишту УН у Њујорку, чији пети састанак ће бити одржан од 30. јула до 1. августа ове године. Делегација је упутила молбу министру спољних послова да представници Мисије Републике Србије при УН присуствују овом састанку.

Отворен Андрићград

У оквиру обележавања стогодишњице Првог светског рата, 28. јуна 2014. свечано је отворен Андрићград у Вишеграду. Поред представника државног врха Србије и Републике Српске, свечаности су присуствовале бројне значајне личности из политичког живота, угледне званице из света, али и мноштво народа са обе обале Дрине.

Тог дана је одата и почаст Гаврилу Принципу који је на Видовдан 1914. године извршио атентат на надвојводу Франца Фердинанда, а то убиство је представљало повод за избијање Првог светског рата. Најзначајнији аспект отварања Андрићграда представљало је откривање великог мозаика на коме је приказан Гаврило Принцип.

Недавна истраживања показала су да ђаци у земљама бивше Југославије уче различите верзије историје о узроцима Првог светског рата, што је последица последњих ратова у региону.

Андрићград, заједнички пројекат Емира Кустурице и Владе Републике Српске, за који је речено да је коштао више од десет милиона евра, саграђен је у Вишеграду у част писца Иве Андрића.

У мају пад просечне зараде

Према подацима Републичког завода за статистику, просечна месечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у мају ове године износи 44.184 динара. У поређењу са просечном зарадом без пореза и доприноса исплаћеном у априлу 2014, номинално је нижа за 3,6 а реално за 3,7 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у мају 2014. износи 60.966 динара, и у односу на просечну бруто зараду исплаћену у априлу ове године номинално је нижа за 3,5, а реално за 3,6 одсто.

Сурдулица: сајам запошљавања

Национална служба за запошљавање организовала је сајам запошљавања у Сурдулици, 27. јуна 2014. године. На сајму је 14 послодаваца из општина Сурдулица и Владичин Хан понудило око 100 радних места. Компаније и предузећа пријавили су потребе за радницима у обућарству, за куварима и помоћним куварима, а тражени су и тапетари, зидари, армирачи, књиговође, економисти, трговци, као и радници који би обављали послове физичког обезбеђења објеката.

Кроз непосредан разговор са послодавцима, незапослени из Сурдулице и Владичиног Хана имали су прилику да увећају своје шансе у тражењу посла, могли су да се представе, предају своје радне биографије и пријаве се за понуђене послове.

Нови Сад: радионица о социјалном предузетништву

Град Нови Сад, Привредна комора Србије и Агенција Алма Монс организовали су, 10. јуна, у Скупштини града радионицу под називом „Социјално предузетништво – могућности раз-

струмената финансијске подршке социјалном предузетништву у Србији, као и примери добре праксе у новом концепту сарадње социјалних предузећа и пословног сектора.

воја и финансирања". Радионица је одржана у оквиру пројекта „EASE & SEE: Развој социјалног предузетништва у југоисточној Европи", а циљ је био представљање могућности развоја ин-

Током радионице је истакнуто да је од изузетног значаја повезивање предузећа, кооперативног сектора, финансијских институција и других важних чинилаца ради размене искустава и стварања услова за развој модела одрживог пословања.

Горан Сечујски, члан Градског већа за привреду, истакао је да локалне самоуправе треба да се укључе у развијање социјалног предузетништва, јер запошљавају категорије људи које теже долазе до посла, као што су особе са инвалидитетом или лица старија од 50 година.

Стваралаштво ОСИ у Ноћи музеја

У музејима и галеријама током осме Ноћи музеја у Новом Саду своје место је нашло и стваралаштво особа са инвалидитетом и уметност посвећена социјалној неједнакости и дискриминацији. Галерија Матице српске и организација Пер Арт већ шест година промовишу инклузију и права особа са инвалидитетом. Кроз пројекат „Уметност и инклузија" млади са интелектуалном ометеношћу, у сарадњи са уметницима и кустосима, учили су о нашој култури и уметности.

У Спомен-збирци Павла Бељанског деца са посебним потребама Радног и дневног центра ШОСО „Милан Петровић" имала су прили-

ку да се упознају са делима из сталне поставке и да их затим изразе у цртежима и сликама. Њихови радови изложени су у Ноћи музеја.

Да је уметност доступна свима и да се може доживети свим чулима, показало је неколико удружења ОСИ из Војводине на заједничкој изложби под називом „Кроз призму истине". А у Центру за визуелну културу „Златно око" приказана је изложба фотографија, видео записа и инсталација Теодоре Стаменковић „Закон једнакости", која се бави питањима социјалне неједнакости и различитим облицима дискриминације.

Овогодишња Ноћ музеја одр-

жана је на 45 локација у Новом Саду и на Петроварадинској тврђави. Посетиоци су могли да виде чак 80 различитих садр-

жаја, а део прихода од улазница намењен је становништву и институцијама културе угроженим недавним поплавама.

Организовани и хумани

Комплетна слика деловања Савеза пензионера Србије у прошлој години дата је у Извештају о раду за 2013, који је усвојен на трећој годишњој Скупштини, одржаној крајем маја у Београду. На Скупштини су усвојени и Извештај Надзорног одбора, Програм рада и предлог финансијског плана за текућу годину, а Савез је добио и новог председника – према предлогу Извршног одбора, за председника најбројније пензионерске организације у Србији једногласно је изабран Ђуро Перић.

Савез пензионера Србије, како је наведено у Извештају за 2013. годину, због тешких економских прилика у земљи настајао је да своје активности и деловања усклади са ситуацијом и приоритетима у решавању бројних,

сложених материјалних и социјалних питања и егзистенцијалних проблема великог дела становништва и најугроженијих пензионера. Наиме, просечна исплаћена пензија у 2013. години износила је 57,7 одсто прошлогodiшње просечне нето зараде (43.932 динара) за категорију запослених, односно 56,4 одсто за категорију самосталних делатности, и само 23 одсто просечне зараде за категорију пољопривредника, који су, како је истакнуто, и најугроженији. Просечна пензија професионалних војних

лица је 2,7 одсто виша од просечне зараде у прошлој години.

На Скупштини је, поред тога, закључено да ће Савез пензионера, као што је то и досад чинио, настојати да се, у сарадњи са државним и другим надлежним органима, траже и нађу законска решења и мере које неће довести до погоршања иначе тешког положаја старије популације. Сходно томе и новонасталој ситуацији услед поплава, Савез је донео одлуку да помогне новчаним средствима становништво које је угрожено. Према речима новоизабраног председника Ђуре Перића, Савез је одмах уплатио 100.000 динара, а хуманитарну помоћ су уплатила и градска удружења. Због тога је отворен посебан рачун како би се процедура поједноставила, а помоћ што пре стигла најугроженијима.

Ђуро Перић

Скупштини Савеза пензионера Србије присуствовао је и помоћник директора Републичког фонда ПИО, Енвер Никшић, који је навео да је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања иницирало да се бројним заинтересованим корисницима пензије омогући да се, након потписивања Изјаве на шалтерима било које од 35 филијала, 13 служби и 121 испостава Фонда, одределе колики ће износ као појединци одвојити од своје пензије за помоћ угроженима од поплава. Та средства ће се обуставити од јунске пензије, а износ ће бити преусмерен на хуманитарни рачун Владе Републике Србије. У вези с тим, Ђуро Перић је истакао да им се обратио и Савез пензионера Црне Горе пошто и њихови чланови желе да донирају финансијска средства за грађане у поплавленим подручјима Србије.

Јелена Оцић

Савез пензионера

Чланарина преко Фонда ПИО

У општинским удружењима пензионера постоје касе узајамне помоћи, фондови солидарности и тзв. посмртни фондови, којима се обезбеђује финансирање одређених потреба и интереса чланства, ради чега су ти фондови и основани. У једном броју општинских удружења на основу добровољног изјашњавања чланова чланарина се прикупља преко пензијског чека (обуставом једног или два, негде и три процента од пензије), од чега се омогућава исплата посмртнине, бескаматна новчана помоћ, набавка лекова, здравствени прегледи, али и дружења и излети.

УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ШИРОМ СРБИЈЕ ПРИКУПЉАЈУ

Солидарност на делу

Организације пензионера у Куршумлији и Блацу прикључиле су се прикупљању помоћи за поплавлене у Србији. Према речима Владимира Јаковљевића, председника куршумлијских пензионера, ово удружење је из сопствених средстава уплатило 200.000 динара за поплавлене. Пензионери из Куршумлије се надају да ће један мањи део стићи и за угрожене у Топлици пошто је иста непогода задесила и топличке општине.

Свој допринос даће и бљачки пензионери.

– Располажемо минималним средствима, али смо одлучили да издвојимо 20.000 динара – рекао је Десимир Ђорђевић, председник пензионера Блаца.

То, међутим, неће бити једина финансијска помоћ ових удружења јер је све више пензионера који ће појединачно уплатити помоћ за поплавлене.

Скупштина Градског удружења пензио-

нера Сремска Митровица крајем маја је донела одлуку да из својих средстава уплати 100.000 динара на рачун Владе Републике Србије и да купи намирнице и друго шта је потребно у вредности од 50.000 динара за пострадале у поплавама.

Пензионери из Куле су такође организовали прикупљање новчане помоћи за пострадале. Општинско удружење пензионера до сада је прикупило 140.000 динара, а Удружење пензионисаних радника органа унутрашњих послова Кула 10.000 динара. Средства су уплаћена на рачун Владе Републике Србије, а кулски пензионери кажу да

Деца на првом месту

Чак 88 одсто српских пензионера се, у истраживању „Банке Интеза“ и „Ипсос стратегијек маркетинга“, изјаснило да је посвећено и да активно помаже својој деци и унуцима. Тако су и бројке потврдиле оно што смо сви, мање-више, знали. Према резултатима овог истраживања, објављеног у мају, старија популација је, поред свих других аспеката, и економски гледано важна јер 35,8 одсто кућног буџе-

са 24,7 одсто на нивоу осталих земаља у региону и ЕУ, где су ови проценти од 20,3 до 26,4 одсто. Ипак, Србија се разликује по значају пензионера у издржавању млађих чланова домаћинства или читаве породице.

Истраживање „Банке Интеза“ и „Ипсос стратегијек маркетинга“ показује и да су пензионери високо заступљени међу клијентима банака у окружењу, будући да чине од 23 до 38 одсто корисни-

виде као једну од значајнијих могућности за њихово премошћавање. Пензионерима се нуде кредити до 5.000 евра, али се махом одлучују за оне од 1.000 и 1.500 евра, не због путовања, иако би волели да путују, него да би помогли својој деци у решавању егзистенцијалних питања.

Истраживање је показало и да више од 50 одсто пензионера уз текући рачун користи још неку од банкарских услуга. За

та у Србији чине пензије. Према поређењу наведеном у истраживању, просечна пензија у Србији од 221,28 евра је нешто виша од просека већине земаља у региону, пошто пензионери у Босни и Херцеговини, Бугарској и Румунији месечно у просеку приме мање од 200 евра, док једино пензионери у Хрватској имају нешто већа примања (просечно 339 евра).

Према уделу популације са више од 60 година живота у укупном броју становника, Србија је

ка банкарских услуга, а у Србији овај проценат износи 34 одсто. То је разлог што су у целом региону покренуте специјализоване банкарске понуде за овај део становништва. У Србији 70 одсто банака у понуди има производе и услуге намењене пензионерима, а у Хрватској је овај број чак већи, и износи 76 процената. Наиме, према истраживању, 51 одсто пензионера је имало финансијских тешкоћа у последњих годину дана и банкарске услуге

дозвољени минус су одређени у око 24,4 одсто случајева на нивоу тржишта, док у „Интези“, која тренутно има више од 100.000 сениор клијената, овај број износи 42 одсто. Кредитне картице у овој банци користи 22 одсто пензионера, што је дупло више од просека тржишта.

Међутим, чак 58 одсто испитаника је изјавило да не зна да банке имају понуде намењене само њима, док 32 одсто њих није знало за могућност да пен-

Расходи америчких пензионера

Како показују подаци, од 1990. до 2010. године знатно су порасла задужења америчких сениора по кредитним картицама и количина имовине под хипотеком. Америчка старија популација издваја доста новца за здравствене услуге. Богатији парови пензионерске дане проводе на путовањима, док сиромашнији чак морају да бирају између медицинских услуга и намирница. Ипак, према подацима америчког Завода за статистику рада из 2012. године, ни млађи ни старији сениори не одустају од војње аутомобила, а млађи део ове популације (до 74 године) троши новац и на едукацију, забаву, хобије и љубимце.

зионер узме кеш кредит, а 70 одсто не зна да није потребно да „пренесе“ своју пензију у банку у којој би реализовали кредит.

И поред традиционалног приступа да помажу своје најближе и буду им ослонац, животни стилови популације између 60 и 70 година се и у нашој земљи померају. Више од 58 одсто пензионера је изјавило да је прилично задовољно животом, а више од половине тврди да се осећа виталним и пуним живота. Окрећу се и новим технологијама, те 70 одсто њих има мобилни телефон, 27 одсто повремено користи интернет, док осам одсто има профил на друштвеним мрежама.

Ј. Оцић

ПОМОЋ ЗА ПОСТРАДАЛЕ НА ПОПЛАВЉЕНИМ ПОДРУЧЈИМА

ће акција прикупљања помоћи трајати до краја године.

Да подсетимо, пензионери који желе да издвоје део пензије за помоћ угроженима у поплавама могу да се обрате филијалама, службама и испоставама Фонда ПИО, као и цивилним и војним удружењима пензионера која су показала интересовање да се укључе у хуманитарну акцију, и да попуне и потпишу образац Изјаве у коју би требало да унесу износ који желе да издвоје. На тај начин они овлашћују Фонд да им спроведе једнократну административну забрану на део пензије.

Ж. Д., Г. О.

Помоћ Новосађана

Удружење пензионера града Новог Сада недавно је, на састанку председника месних организација, донело одлуку о покретању акције „Ко хоће – колико ко може“, ради прикупљања финансијских средстава за помоћ становништву на поплављеним подручјима Србије.

Момо Чолаковић, председник Удружења, истиче да су пензионери Новог Сада већ дали велику помоћ у одећи, храни, средствима за хигијену и другим потреп-

штинама, и позива све пензионере да се, према својим могућностима, укључе у ову акцију прикупљања финансијске помоћи.

– Договорили смо се са Фондом ПИО и Војвођанском банком да се пензионерима који то желе одређени износ скида од пензије и пребаци на рачун Владе Србије за помоћ поплављенима – наглашава Чолаковић.

Осим ових ванредних активности, ово удружење наставља и са својим редовним пројектима.

Д. К.

Носилац пројекта у Војводини

Геронтолошки центар Суботица је од 1977. године, када је основан, до данас прерастао у модерну установу која покрива све облике бриге о инвалидним, оболелим или остарелим корисницима за потребе Севернобачког округа. Овај центар данас има четири организационе јединице и десет геронтолошких клубова. О 680 корисника на институционалном смештају брине се 250 радника, док се 80 запослених у служби „Помоћ и нега у кући“ брине за 7.000 корисника.

Говорећи о сталном развоју и пројектима Геронтолошког центра Суботица, директор др Ненад Иванишевић је нагласио да су последњих десетак година, у сарадњи са ЕУ, са колегама из Хрватске и Мађарске, као и са невладиним сектором, посебно са локалним удружењима пензионера и инвалида рада, реализовали више од 20 пројеката.

– У току је реализација пројекта „Помоћ у кући за особе са инвалидитетом“, који је резултат сарадње са Општинском организацијом инвалида рада Суботица, а финан-

Шири се пројекат „Помоћ у кући“ (у средини др Ненад Иванишевић)

сира га Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – истакао је Иванишевић.

Он је додао да пројекат траје четири месеца, да су услуге помоћи особама са инвалидитетом у том периоду бесплатне, а за те послове ангажоване су три особе са евиденције Националне службе за запошљавање у Суботици.

Директор ГЦ Суботица истакао је такође да је, као резултат прекограничне сарадње, са колегама из Осиека реализована прва фаза

пројекта Регионалног центра за медицинску рехабилитацију, у којој је Геронтолошки центар Суботица обезбедио простор и опрему.

– Тренутно, у сарадњи са градом, завршавамо апликацију на пројекат Канцеларије Савета Европе у Београду, чији је циљ да се и на територији сеоских месних заједница које имају велики број старачких домаћинстава инсталира служба „Помоћ и нега у кући“ – нагласио је Иванишевић.

Једна од нових идеја у ГЦ Суботица је и та да се појача

капацитет Центра за рехабилитацију у летњим месецима тако што би се део справа за рехабилитацију изнео напоље, да би корисници више боравили на свежем ваздуху.

Да је Геронтолошки центар Суботица постао један од лидера у социјалној заштити, говори и податак да је управо он носилац пројектних активности социјалних установа са територије Војводине, и да ће његови стручњаци обучавати будуће лидере у области социјалне заштите.

Д. Кораћ

СВРЉИГ

Сврљижани помажу поплављене

Житељи неразвијене сврљишке општине на југоистоку Србије свакодневно прикупљају хуманитарну помоћ за поплављена подручја. У акцију су укључени предшколци, ученици, спортисти, невладине установе, привредна друштва, предузетници, радници, пензионери. Организују се бројне акције, хуманитарни концерти, а новац од улазница се уплаћује на рачун за угрожене или се купује потребна роба.

Одборници СО Сврљиг одлучили су да на име помоћи поплављеним подручјима из буџета општине уплате 1,5 милиона динара. Новац је уплатила и фабрика МИН ДИВ „Сврљиг“ – 1,2 милиона динара, а привредници „Камелеон“, конфекција „Давид“, „Зона“, „Оаза“, „Јелигор“ поклонили су робу. Има и оних који су уплатили средства без истицања у јавности.

Предшколска установа „Полетарац“ већ је отпремила хуманитарну помоћ

установи „Наша радост“ у Крупњу. Центар за социјални рад уручио је помоћ колегама у Параћину. Чланице Кола српских сестара послале су неколико комбија опреме за бебе и мајке центри у Београду и угроженима у Параћину итд.

Црвени крст Сврљиг обједињује помоћ и по потреби, у сарадњи са ЦК Србије, шаље на поплављена подручја. Стеван Стојановић, секретар ове хуманитарне организације у Сврљигу, задовољан је одзивом грађана и наводи да је најпотребнија опрема за бебе, конзервирана храна, вода. У магацину ЦК Сврљиг смешена је одећа коју су доносили грађани и она ће бити коришћена по потреби. Одзивом грађана задовољна је и председница општине, Јелена Трифуновић, која каже да ће Сврљижани и даље помагати, јер је и сам Сврљиг био жртва поплава и снежних наноса пре две-три године.

С. Ђорђевић

Нова шанса за посао

У оквиру програма „Дан отворених врата“ у Едукативном центру за обуку у професионалним и радним вештинама у Новом Саду, недавно је представљен пројекат „Иновативни систем за унапређење знања и вештина – Знање свима“.

Носилац овог пројекта је Стручна служба за реализацију Програма привредног развоја АП Војводине, а финансијски су га подржале Европска унија и Аустријска развојна агенција, које су пре две године подржале и отварање Едукативног центра.

Незапослени су могли да се упознају са активностима и програмима које Центар нуди, са стимулативним мерама запошљавања, ЕУ стандардима у функцији успешног бизниса, као и са пројектом „Знање свима“. Додељени су сертификати о завршеним обукама полазницима који су се преквалификовали у куваре, пекаре и посластичаре, а затим су полазници обука и послодавци из Војводине разговарали о могућностима запошљавања. Иначе, до сада је кроз обуке у Едукативном центру прошло око три хиљаде незапослених.

О значају пројекта говорили су Јухас Ба-

линт, заменик покрајинског секретара за привреду, запошљавање и равноправност полова, Дијана Бенка Росић, директорка Стручне службе за реализацију Програма привредног развоја АП Војводине, Клаус Капер, представник Аустријске развојне агенције, Бироа за имплементацију ЕУ про-

јеката при аустријској амбасади у Београду, а у презентацији су учествовали и Драган Сикимић, заменик директора Националне службе за запошљавање, Небојша Кукић, директор покрајинске филијале НСЗ, и Будислав Медурић, директор Едукативног центра.

Д. Кораћ

ИЗБОРНА СКУПШТИНА ООИР У КИКИНДИ

Да је пара колико и жара...

Општинска организација инвалида рада (ООИР) у Кикинди одржала је Изборну скупштину на којој су поднета документа о прошлогодишњем раду и планови за ову годину. Поред закључка да је све мање средстава за финансирање планираних активности, уочено је и даље осипање чланства и наглашено да је неопходно поново омасовити организацију.

Основна делатност – снабдевање чланова огревом, намирницама и другим потрештинама на кредит без камате, настављена је успешно. Месна организација у Иђошу предњачи по свеукупном ангажовању, али не заостају много ни оне у Новим Козарцима, Накову, Банатском Великом Селу и Руском Селу. У Башаиду је у току консолидација тамошње месне организације.

Свето Станишић је поново изабран за председника пошто му је истекао мандат, а чланови Извршног одбора ООИР биће изабрани на првој седници тог тела.

Да би успешније остваривала своје замисли и задатке, Општинска организација инвалида рада у Кикинди и пројектима конкурише за добијање средстава.

Ипак, дружење је и даље једна од њених одлика. Неколико једнодневних екскурзија у Београд и до фрушкогорских манастира обogaћено је летовањем у Грчкој и опоравком у Сокобањи под повољним условима.

Свето Станишић

С. Завишић

ПУТИНЦИ

Новац за жене у спорту

Од два милиона динара, колико ће Покрајински секретаријат за омладину и спорт доделити за афирмацију жена у спорту, 60.000 динара завршиће у румској општини Путинци.

Шах клуб „Путинци“ добиће 30.000 динара за пројекат „Научимо шах од жена“.

– Клуб је основан пре годину и по дана, а данас има око 40 чланова и такмичи се у Зонској лиги Срема. Највише је младих који се

свакодневно окупљају, али су у њему активни и пензионери и жене – каже Јелена Бјелаш, председница ШК „Путинци“.

Њихов план је био да купе велику шаховску гарнитуру, чија је цена 70.000 динара, за демонстрацију ове игре у свом и другим селима. Верују да ће им то поћи за руку, јер ће потражити и помоћ спонзора.

Од Покрајинског секретаријата за омладину и спорт 30.000 динара добиће и румски Гимнастичко-ритмички клуб „Ру-рит-ма“ за развој овог спорта.

Д. Р.

ИЗУМ СРПСКИХ СТУДЕНАТА ЗА СЛЕПЕ ОСОБЕ И ДАЛТОНИСТЕ

Претварање боје у звук

Тим од четири студента Математичког факултета у Београду, Лазар Радосављевић, Ђорђе Релић, Никола Цимбаљевић и Данијел Шарановић, заједно са ментором Срђаном Божовићем, направио је апликацију „Sonochrome“ која помаже да се слушају боје. Са овом иновацијом они су ушли у светско финале Imagine Cup-а, највећег такмичења у области технологија за студенте, које се одржава од 29. јула до 2. августа у Сијетлу. „Sonochrome“ је апликација за Windows Phone 8 и Windows 8.1, а претварајући боје у звук помаже далтонистима и слепим особама.

Апликација функционише тако што је особи са оштећеним

видом омогућено да преко ње начини фотографију, а затим добије говорну информацију о боји која доминира на тој површини. Свака боја носи тон и корисник може да научи да чује боје. Апликација ће бити унапређивана, а засад препознаје десет боја. У овом пројекту учествовала је и Милица Живковић која има оштећен вид и која је значајно помогла при изради апликације. Корисници Windows телефона могу већ да се служе овом апликацијом потпуно бесплатно, а ових дана ће бити доступна и на андроид телефонима.

Идеја за „Sonochrome“ потекла је из говора „Слушам боје“ Нила Харбисона на ТЕД глобал

Чланови тима који се пласирао у светско финале Imagine Cup-а

конференцији, у коме је овај уметник појаснио како му је, као далтонисти, „eyeborg“ уређај побољшао квалитет живота омогућивши му да осети боје.

Иначе, на поменутом Imagine Cup-у 2010. године студенти

зрењанинског Машинског факултета освојили су друго место са софтвером који особама са најтежим обликом инвалидитета омогућава коришћење интернета стезањем вилице или покретом ока.

Ј. О.

ХУМАНИТАРНИ ПРОЈЕКАТ ТРОЈКА ИЗ БЛОКА И У НОВОМ САДУ

Помоћ за поплављене

Пројекат „Тројка из блока“ настао је 2012. године као идеја чланова хуманитарне организације „Срби за Србе“, који су желели да кроз спортску манифестацију окупе младе људе око програма помоћи социјално угроженим вишечланим породицама у Србији.

Уз бројне спонзоре и донаторе у земљи и иностранству, ова организација је до сада прикупила више од 400.000 евра и обезбедила помоћ за 350 породица, у облику изградње и опремања купатила, набавке намештаја, беле технике, компју-

тера, као и пољопривредне механизације за сиромашне сеоске породице. Због незапамћених поплава у Србији пројекат је сада преусмерен пре свега на помоћ угроженом становништву и на санирање настале штете.

Спортска манифестација „Тројка из блока“, која се одвија кроз такмичење у шутирању тројки, до сада је одржана у многим градовима Србије, а недавно и у Новом Саду.

Према речима координатора и организатора турнира, Ненада Муждеке, од улазни-

ца, продаје мајица и донација у Новом Саду је прикупљено око 100.000 динара. Сав новац иде у фонд ове хуманитарне организације чији представници директно на терену процењују ситуацију и средства потребна за радове и опрему.

Такмичењу у Новом Саду прикључили су се и познати спортисти Миленко Топић и Ненад Пагонис, а присуствовао је и Предраг Свилар, члан Градског већа за спорт и омладину.

Драган Корач

СТО ЈЕДАНАЕСТ ГОДИНА АЛЕКСАНДРА ИМИЧА

Вера у немогуће

Никад нисам помишљао да ћу оволико трајати, рекао је почетком маја Александар Имич, у том моменту најстарији мушкарац на планети, окупљенима на малој свечаности у резиденцијалном комплексу за старије у Њујорку.

Гости су донели тарту са 111 свећица поводом рођенданског датума који није био обележен када је требало, 4. фебруара, јер се слављеник тада налазио у болници, због повреде. У међувремену, регистрован је и додатни разлог за на здрављање. Имич је званично постао носилац Гинисове титуле рекордера дуговечности, мада, испоставило се, на свега неколико недеља, до 8. јуна када се завршио његов живот дуг 111 година и 124 дана.

Пре њега, титула најдуговечијег припадала је Италијану Артуру Ликати, који је преминуо уочи свог 112. рођендана, а тренутни првак у најне-

звеснијој животној дисциплини је Јапанац Сакори Мамои, рођен 5. фебруара 1903, буквално један дан после Имича.

Нису, међутим, бројеви и датуми оно што само по себи треба памтити. Ти подаци су тек оквир једне приче чију суштину чини вредносни став да у животу увек мора да постоји нешто за чим се трага.

Имич је век провео у откривању тајни оностраног, паранормалних феномена, ванземаљског живота, стално негде где се додирују стварност и мистика. Непрекидно су га привлачиле необичне и необјашњиве појаве, а о свему томе је 1995. у својој деведесет и некој години приредио и објавио књигу „Невероватне приче о паранормалном“.

У књизи се овај пољски Јеврејин, рођен у имућној породици у Честохови на југу Пољске, враћа на фасцинантно искуство у сеансама са извесном спиритисткињом, којој су приписивана чудесна својства, па и моћ да премешта прстен с руке једне особе на другу. Такозвана психокинеза – помера-

Доскорашњи најстарији мушкарац на планети век провео у изучавању паранормалних појава и необјашњивих феномена, а управо један такав био је и сам његов живот

Без сопственог потомства: са родбином на 108. рођендан

ње, савијање, ломљење ствари снагом ума, остала је његова доживотна преокупација иако лично ту способност није имао, али је поседовао колекцију виљушака и кашика измењеног облика, под утицајем мисаоних моћи појединаца. „Гледао сам обичне људе како то чине“, тврдио је за „Њујорк тајмс“.

У неистражена поља граница могућег Имича није водила само лична склоност, већ и научна радозналост. Имао је јако високошколско образовање, факултетску диплому Универзитета у Кракову у области зоологије, да би се касније преоријентисао на хемију и стекао докторат пре своје тридесете године. (Узгред, у извештајима о његовом животу објављеним протеклих дана у великим светским медијима, посебно америчким, могло се прочитати да је он био једини доктор наука међу суперстогодишњацима.)

У својој биографији са филмским обртурама, почетком Другог светског рата, бежећи од нациста, стиже у Бијалисток, на граници са СССР-ом. Тамо га совјетске трупе хапсе и

заједно са супругом Велом шаљу у радни логор Амбрамово на леденом Белом мору. Две ратне године проводи у гулагу, наомак арктичког круга, а потом се обрео у средњој Азији, у Самарканду. По окончању рата враћа се у домовину и открива да је у холокаусту изгубио највећи део породице. Онда, захваљујући родбинским везама своје супруге у Америци, пакују се и 1951. одлазе у САД, и остају у Њујорку до краја живота.

Добро су се снашли обоје, а Александар се углавном бавио „читавим космосом“. Све га је занимало, свему се предавао, веровао је у живот после живота, у постојање НЛО, слутио да су неки његови пријатељи били жртве отимиче ванземаљаца, основао је центар за истраживање феномена. „Надокнада за смрт је прилика да се научи оно што није могуће овде на земљи“, рекао је у једном интервјуу.

Своју дуговечност приписивао је генима, бављењу спортом, здравој и врло умереној исхрани, али и чињеници да није имао деце. „Деца вам сувише тога одузимају.“

Слободан од брига и одговорности за било кога, поготово после смрти супруге, Имич се упустио у експерименте на пољу где није показао умешност да види даље од оног што му је пред очима. Целокупну уштеђевину уложио је на берзи и све изгубио. То као да му није било довољно, узео је зајам од банке, поново тај новац уложио и поново изгубио. У 104. години био је банкрот.

У таквом животном и материјалном статусу помоћ му је пристигла од добровољаца јеврејске заједнице, као и из специјалног фонда „Њујорк тајмса“ намењеног „онима којима је најпотребнији“.

Тако је Имич остао збринут и поштеђен злехуде судбине сиромаштва у старости, па можда и зато неуздран у уверењу да је у животу све могуће, докле год се верује у немогуће.

Д. Драгић

ПЕТА СМОТРА ХОРОВА И ПЕВАЧКИХ ГРУПА САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ

Повећан број учесника

Савез инвалида рада Војводине је, 25. јуна, у зрењанинском позоришту „Тоша Јовановић“ по пети пут успешно организовао Смотру хорова и певачких група из војвођанских организација инвалида рада. Учествовало је више од сто певача, музичара, диригената, чланова ИО СИР и председника општинских организација. Трећи пут узастопно одличан домаћин била је Општинска организација инвалида рада

– Желим да истакнем да нас је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (Сектор за заштиту ОСИ) и ове године једним делом финансијски подржало да кроз овакву програмску активност омогућимо инвалидима рада да искажу своје уметничке и креативне способности. Одобрени су нам довољно средстава па су све наше тридесет три општинске организације могле без путних трошкова да пошаљу представ-

тити – изјавила је Стана Свиларов, председница СИР Војводине.

Она је додала и да је ове године Смотра богатија за два нова учесника – организације из Суботице и Сечња, па су тако представљени скоро сви народи и националне мањине које живе у мултикултуралној Војводини. Стана Свиларов је истакла да очекује да ће се број учесника Смотре и даље повећавати.

На овогодишњој манифестацији наступиле су певачке групе „Падина“ из ОО Ковачица, „Здравичар“, ОО Пландиште, „Буњевачки хор пензионера“ из Суботице, Певачка група из сомборске организације, „Тамишки Крајишници“ из Сечња, као и хорови „Златни глас“, ОО Шид, „Граднулички бисери“, ОО Зрењанин и хор „Топарт“ из сенђанске организације.

Зорица Кецић, примadona у пензији, као и претходних година, дала је своју стручну оцену наступа свих учесника. Она је оценила да је видан рад и напредак ових певачких група истакла је „Буњевачки хор пензионера“ из Суботице, док је у категорији хорова, према њеном мишљењу, најбољи био „Златни глас“ из Шида.

Стеван Радишић је, заједно са Станком Нимчевићем, потпредседником СИР Србије, позвао и друге организације војвођанског СИР да следеће године учествују на Смотри хорова и певачких група Војводине у Зрењанину, и навео да за организацију ове манифестације постоји финансијска и свака друга подршка локалне самоуправе.

Мирослав Мектеровић

Зрењанин, на челу са председником Стеваном Радишићем, који је уједно и потпредседник СИР Војводине.

На овогодишњој Смотри остварен је циљ да манифестација буде што масовнија, па су у програму наступиле и две нове певачке групе, и то из суботичке и сечањске организације инвалида рада.

нике на Смотру. Али, пошто немају све организације своје хорове и певачке дружине, та средства ће бити враћена на рачун СИР Војводине како бисмо реализовали нашу жељу да их упутимо на хуманитарни рачун Владе Србије као помоћ за страдале у поплавама. Након консултација са Министарством рада одлучићемо где и коме ћемо тај новац упла-

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Пантићу нови мандат

Досадашњи први човек паланачких пензионера, Слободан Б. Пантић, и у наредне четири године ће обављати ту дужност. Нови мандат Пантић је добио на недавној Изборној скупштини општинске организације пензионера. За потпредседника је поново изабрана Живка – Мица Ђурђевић, а Скупштини су присуствовали бројни званичници града на Јасеници.

– За протекли мандатни период за пензионере смо набавили и испоручили 8.000 тона угља, 2.700 кубика дрва, 2.600 пакета

сухомеснатих производа, свежје пилетине, лиснатог теста. Социјално најугроженијим пензионерима поделили смо 800 пакета са намирницама, а у сарадњи са Црвеним крстом Смедеревске Паланке још 170 пакета. Неколицини наших најугроженијих пензионера омогућили смо да користе народну кухињу, а из сопствених средстава помагали смо их огревом и бесплатним оброцима. За пензионере редовно организујемо мерење притиска и нивоа шећера у крви – рекао је, између осталог, Слободан Б.

Пантић подноси извештај о четворогодишњем раду.

Пантић је посебно истакао рад Актива жена, који је успешно организовао излете, забаве, екскурзије, дружења... Добро је радила и шаховска секција, као и музичко-фолклорна група. На Скупштини су једногласно усво-

јени четворогодишњи извештаји о раду и финансијском пословању, као и програмска оријентација за наредни мандат. На крају, средства која су била намењена за свечани ручак уплаћена су за помоћ поплављеном становништву у Србији.

Сл. Костантиновић

Планета пензионера

ИНДИЈА: Прва пензија на дан пензионисања

Влада Индије објавила је да ће убудуће они који се пензионишу као њени службеници први пензијски чек добијати на дан пензионисања. Тако ће се отклонити оно што је тамо, па и другде, уобичајено: да се по престанку рада прилично чека на решење о пензионисању, уз административне и друге компликације. Како је најављено, сличан систем, за који је већ припремљен специјални компјутерски софтвер, биће примењен и на нивоу свих 29 савезних држава. Ово је иначе један од првих потеза новог премијера Наредре Модиија. У Индији је данас око пет милиона пензионера који су радили за централну владу.

САД: Искушења дуговечности

Светски пензијски системи потцењују феномен пораста дуговечности и ризика који то доноси за пензијске фондове, који би због овог феномена до средине века могли да буду у дефициту за чак 25 милиона (хиљада милијарди) долара.

Ово је упозорење које је стигло од експертског тима „Бенк ов Америка“, у чијој се анализи наводи да је „глобално старење једна од највећих друштвених и економских трансформација у 21. веку“, због чега ће до 2050. број старијих од 65 година премашити две милијарде, док ће број сениора први пут у историји надмашити број деце млађе од пет година. Анализа, при том, указује да засад нико нема решење како да уравнотежи нове захтеве који ће се због тога појавити пред пензијским фондовима.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА: Неверне седе главе

Све више британских пензионера излази на интернет да би тамо – потражили партнера за ванбрачну авантуру, тврди тамошњи веб сајт који промовише спајање сродних душа. Као доказ за то наведено је да је број посета том сајту од стране седокосих – оних старијих од 60 година – прошле године порастао за чак 70 одсто!

Овај феномен се објашњава пре свега „жалом за младошћу“, односно жељом да се и у позним годинама искуси авантура која ће донети узбуђења која су многи већ заборавили. Према анонимној анкети која је спроведена међу припадницима ове групе посетилаца сајта, главни мотив је уверење да ће им то повратити „дух младости“. Детаљнија анализа показала је, међутим, да су међу пет главних разлога за ванбрачне излете у позним годинама то што неког постојећи животни партнер више не привлачи, жеља да се не осећају старим, запостављање од стране партнера, потреба да се доживи нешто узбудљиво – и жеља да се искуси нешто ново.

НЕМАЧКА: Двоје на једнога

Број оних који радећи плаћају доприносе за пензијско осигурање у Немачкој се свео на однос два на једног: док 35,7 милиона Немаца ради, пензије прима њих 17,7 милиона. При томе, број оних који раде највећи је у историји, али је исто тако рекордан и број пензионера.

Пре пола века овај однос је био 6:1, а пре две деценије 2,7 напрема један. Попис становништва, обављен у Немачкој 2011, показао је да је број њених становника у опадању од 2003. Стопа наталитета је 1,4, што значи да се становништво не обнавља, а према демографским проценама, до 2060. трећина Немаца имаће 65 година и више.

ПОРТУГАЛИЈА: Страдалници у саобраћају

Од свих жртава саобраћајних несрећа у Португалији, трећина су они старији од 65 година, дакле пензионери, саопштило је тамошње Министарство унутрашњих послова, што је био повод да се затражи предузимање акција којима би се ова суморна статистика бар ублажила. Међу страдалницима скоро половина су били возачи, што

указује и на шири проблем. Наиме, према подацима Европске комисије, на територији ЕУ возачи старији од 75 година доживљавају пет пута више саобраћајних несрећа него њихове млађе колеге, при чему су тешке повреде или фатални исходи сениора двоструко бројнији. Возачка дозвола је, међутим, једно од основних људских права, па је овај проблем тешко решити.

М. Б.

АЛАРМ ПРОТИВ БОЛЕСТИ ЗАБОРАВА

Лек ни на помолу

Велика Британија најављује досад највећу студију о деменцији са два милиона добровољаца

Милиони оболелих, лек ни на помолу. Болест од које стрепе сви старији од 50 година шири се светом попут пошасте, брже него што је ико могао да претпостави. Још се не зна тачно ни како настаје, нити прави број оних које погађа, али, нажалост, добро се зна како убитачно делује.

„Замислите витрину са књигама на којој сваки ред представља меморисани период од десет година, а свака појединачна књига засебну меморију. Од најниже до највише полице меморијски сегменти послани су у хронолошком поретку. Сасвим горе су они који су последњи уврштени. Ако се из неког разлога полица затресе, књиге ће почети да испадају, а најпре оне с врха.“

Овом илустрацијом се служи британски професор гериатријске психијатрије Алистер Бернс да би најширој популацији растумачио шта се дешава у процесу деменције и зашто из памћења прво губимо податке и појмове које смо најкасније похранили.

Тако долази до познатог феномена да особе позног доба, са првим знацима болести, не могу да

запамте шта су радили претходног дана, а имају савршено сачуване слике из давних година.

Осим академских звања на универзитету у Манчестеру, професор Бернс је и национални клинички директор за деменцију у Енглеској. Већ сама његова функција говори о озбиљности са којом се у овој земљи приступило борби против болести окарактерисаној као „један од највећих непријатеља човечанства“.

Управо тако се изразио шеф британске владе, Дејвид Камерон, обраћајући се, средином јуна, у Лондону скупу од више стотина стручњака из области медицине, фармакологије и финансија, сазваном у атмосфери готово паничне забринутости због размера болести од које је у свету оболело 40 милиона људи, а само у Великој Британији 800.000. При том, процењује се да је то тек половина стварног броја, јер 50 одсто оболелих живи са огромним проблемима, али без постављене дијагнозе.

По свом разарајућем учинку деменција није ништа мање опасна од карцинома, али је у

досадашња истраживања улагано десетоструко мање средстава. У Британији то значи 50 милиона фунти годишње против деменције у поређењу са 590 милиона за сузбијање рака.

Управо пример карцинома и ХИВ вируса показује шта је све медицина у стању да учини кад се снаге удруже, и како границе могу да се померају у погледу процента излечености или степена преживљавања.

Али, за то су потребна свеобухватна сазнања која у погледу деменције упадљиво мањкају. Британија је сада најавила највећу студију икад спроведену, са два милиона добровољаца старијих од 50 година, који ће бити праћени у дугом периоду, уз анализу породичне здравствене предисторије, генетских мапа, мерење когнитивних функција и поређење периодичних можданих снимака. Све би то требало да доведе до одговора на кључно питање – како болест настаје.

На прошлогодишњем самиту Групе 8, посвећеном деменцији, под председавањем Велике Британије, као рок за изналажење медикамента постављена

је 2025. година. При садашњем стању ствари то изгледа као не-реална амбиција уколико се у међувремену не предузме нешто радикално.

Главни посао је сада на фармацеутском пољу. Заправо треба наћи начин да се највеће куће привуку да се више ангажују на истраживачким пројектима и иновацијама. Зашто фармацеутска индустрија, једна од најмоћнијих у свету, нема већи интерес, питање је на које нема једноставног одговора, а Камерон је на поменутом састанку у Лондону тражио да до октобра добије предлоге како да се дође до пробоја у садејству медицине, фармакологије и великог бизниса.

По свему судећи, у досадашњем регулаторном систему испитивања, производње и пласирања производа на тржиште, индустрија лекова није видела довољно подстицајан интерес за додатна улагања. Правац којим треба ићи подразумевао би промену прописа који се тичу експерименталне примене нових медикамената, ексклузивног права коришћења и сличних елемената које фармацеутске компаније узимају у обзир када вагају да ли да се у неки посао упусте или не.

Гледано кроз финансијске параметре, деменција представља годишњи удар на глобалну економију од 600 милијарди долара. Свака добијена година у одлагању почетка болести значила би и огромну уштеду. То би, међутим, било могуће само уз добру рану дијагностику која је у случају деменције практично непостојећа.

За постављање дијагнозе не постоји један тест, већ се до коначног сазнања долази узимањем у обзир више фактора. Заправо, то би требало да буде посао примарне здравствене заштите, што није случај ни у најбогатијим, а камоли у слабо развијеним земљама.

Тако болесници најчешће бивају препуштени сами себи. Не само да им је отежан свакодневни живот, већ су изоловани, отуђени. Ти људи бивају стигматизовани на најгори могући начин, одбачени од околине. Све су то аспекти болести која прети свима, јер подаци су неумољиви. Једна од три особе старије од 65 година завршиће живот са деменцијом.

Д. Драгић

ПЕНЗИОНЕРИ ПОМАЖУ МЛАДИМА И НА ЈУГУ ЕУ

Поносне бабе и деде, забринути унуци

Економска криза је учинила да су пензије најстабилнији извор прихода у Шпанији, Италији и Грчкој

Пензионер који је новинару рекао да се зове Анхел (68), и који није желео да изнесе своје пуно име како пријатељи и познаници не би сазнали његову породичну ситуацију, прима пензију од 1.600 евра. Да ли је то у Шпанији, где живи, мало или много, није битно. Оно што је важно, то је да са тим примањима он издржава три породице: сопствену и породице своје ћерке и сина.

Анхел је пензију стекао радећи 40 година у фабрикама аутомобила у Немачкој и Шпанији, а његов пример је наведен у недавној репортажи агенције Ројтерс из три града, Мадрида, Милана и Атине, која је описала релативно нови феномен (траје од избијања економске кризе 2008) – да на југу ЕУ, а по највише у Шпанији, Италији и Грчкој, старије генерације, пензионери, помажу млађима. Феномен да поносне бабе и деде помажу деци која су остала без посла, а тиме и својим унуцима чија је перспектива запошљавања тамо углавном невесела.

Анхел од својих 1.600 евра скоро хиљаду издваја за отплату стамбених кредита ћерке и сина, обоје са факултетским дипломама, који упркос томе не могу да на-

ђу посао. Стопа незапослености у Шпанији већ неко време је око 25 одсто, при чему ова статистика не показује да је међу младима, онима који су испод 25 година, незапосленост чак 55 одсто.

Други пример који је наведен у причи Ројтерса је такође шпански: реч је о брачном пару Анхелу Гомезу и Марији Лујзи Фернандез, за које се констатује да су, са две пензије од укупно 3.600 евра, међу боље стојећим суграђанима: њихови месечни приходи су скоро двоструко већи од просека у шпанским домаћинствима који износи 2.050 евра.

Уместо да, како су првобитно планирали, пензије троше на путовања, изласке у ресторани, куповину играчака унуцима, њима

сада издржавају пет породица своје деце, која су већ у средњем добу, и унука. „Никад нисам веровао да ћу пензијом помагати својој деци“, цитиран је Гомез. „Ја јесам поносан због тога, али сам забринут за њих.“

Ситуација на јужној периферији Европске уније (поменути трима земљама треба додати и Португалију) данас је таква да су пензије, као резултат економских и фискалних криза, најстабилнији извор прихода, и као такве значајан елемент тамошње социјалне стабилности. Поготово у Шпанији, где је око 17 одсто домаћинства пензионерско и они својим пензијама издржавају децу, која

или немају посао, или су им примања мања од месечних трошкова.

Пензије у Шпанији су, између 2008. и 2012, порасле за 8,3 одсто, док су други издаци за друштвени стандард – за образовање и здравствену заштиту смањени за 8,1 и 0,1 одсто. Због мера фискалне штедње буџети у овим службама додатно ће се смањивати, али ће пензије остати стабилне.

У исто време, приходи људи у добу између 30 и 44 године, који чине највећу групу међу запосленима, опали су за 2,8 одсто: многи су остали без посла или су били принуђени да због кризе прихвате смањење плата.

У Италији су у поменутом периоду пензије такође порасле, мада нешто скромније – за

4,6 одсто, док су плате оних са дугорочним радним уговорима смањене за сличан проценат. Како наводи Ројтерс, прошле године финансијску помоћ од родитеља примало је четворо од сваких 10 Италијана.

У све три земље на дневном реду су реформе пензијских система, при чему су промене већ објављене, али главна карактеристика реформи је да су

свуда то дугорочни пројекти, који ће ефекте показати тек после једне деценије и више.

У Шпанији ће се тако у пензију, уместо са садашњих 65 година живота, одлазити са 67, али тек од 2027.

Грчка, која је била у најтежој ситуацији и на самој ивици државног банкрота, предузела је најстроже мере: пензије су између 2009. и 2013. смањене за 30 одсто, углавном под притиском међународних кредитора који су дали новац за фискалну стабилизацију тамошњих финансија.

Заједнички проблем не само на југу ЕУ, него и у целој Унији, па на неки начин и у целом свету, јесте генерацијски јаз друге врсте: све мање запослених издржава све више пензионера. То би се догодило и да није било велике кризе, чије последице на европском тлу још нису сасвим саниране, али је оно што се догађа у последњих пет година ситуацију знатно погоршало, учинивши да опште смањење плата, или њихово заостајање за трошковима живота, тањи пензијске фондове чије се обавезе непрестано повећавају.

То сугерише и још један, суморан закључак: да данашњи унуци неће имати пензионерски просперитет својих баба и деда.

М. Бекин

ХУМАНИТАРНО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ПЕНЗИОНЕРА СТАРОГ ГРАДА

Књиге у добротворне сврхе

Прошле године, на Олимпијади трећег доба, почело је познанство и дружење пензионера из Врњачке Бање, Београда и Црне Горе, које је преточено у сарадњу. Резултат те сарадње је књижевно вече одржано 11. јуна у Кући Ђуре Јакшића, у Скадарлији, у организацији Удружења пензионера београдске општине Стари град, а у циљу помоћи угроженима због поплава.

Завичајну поезију Слободана Вучинића из Бијелог Поља, добитника бројних награда, говорио је Милан Лучић из Пријепоља, а сарадња између њих двојице, каже песник, траје годинама. Хуманитарно књижевно вече није био једини повод за долазак гостију из Црне Горе: „Док смо одлазили“ наслов је нове књиге Слободана Вучинића која је промовисана и у Удружењу књижевника у Новом Саду.

Председник удружења пензионера општине Врњачка Бања, Светолик Милетић, навео је да Књижевни клуб, чији је ово удружење оснивач и покровитељ, носи име др Владете Луковића, познатог академика, песника, универзитетског професора и ве-

ликог хуманисте. Чланови су, поред старијих, и веома млади људи, а Клуб је до сада издао десет наслова, међу којима један роман и по други пут. Књижевно вече у Скадарлији било је посвећено и књизи „Србија и Срби на филозофском путу“, њиховог члана Драгољуба С. Животића. Аутор је објаснио да је ова књига обухватила 80 великих српских филозофа да би и тако били сачувани од заборавља. Књига је синтеза биографија, дела и рада филозофа који, како је рекао Животић, нису значајни само за српску, већ и за европску филозофску мисао.

Према речима Снежане Шантић, председнице Удружења пензионера Старог града, на претходној књижевној вечери од продаје књига прикупљено је 30.000 динара.

Ј. Оцић

ШЕСТИ МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА ТРЕЋЕГ ДОБА У ЛЕСКОВЦУ

Песмом и игром победили године

Лесковац је 19. јуна био организатор и домаћин шестог Међународног фестивала фолклора трећег доба. Око пет стотина пензионера из Перника (Бугарска), Куманова (Македонија), Смедеревске Паланке, Петровца на Млави, Крагујевца, Зајечара, Бољевца, Књажевца, Врања и Лесковца продефиловало је градом у народним но-

шњама. Било је то заиста лепо и упечатљиво представљање које су поздравили бројни Лесковчани.

Учеснике Међународног фестивала предводили су трубачи, а умеће су приказали бројни фолклорни ансамбли, доказујући да и у трећем добу могу да се представе у најбољем издању. Испред Културног центра, у

главној лесковачкој улици, сви учесници манифестације заједнички су извели сплет игара из Србије.

Како истиче Братислав Здравковић, председник Удружења пензионера Лесковца, ово је најуспешнија манифестација која окупља најстарије из мно-

гих крајева Србије, али и из иностранства.

Након представљања на градским улицама, десет фолклорних група показало је своје умеће и у Дому пензионера, а затим је дружење настављено, наравно уз игру и песму.

Д. Коцић

РУМА

Колонија и аукција слика у ГЦ „Срем”

Урумском Геронтолошком центру „Срем” недавно је одржана 16. ликовна колонија под називом „Мирис руже”, а потом и аукцијска продаја слика, од које је новац уплаћен у хуманитарне сврхе.

Колонија је окупила 29 сликара из Аранђеловца, Кикинде, Сремске Митровице, Бешенова, Хртковаца и Руме, а њима су се придружиле и четири кориснице. Они су пет дана у дворишту румске установе стварали на задовољство станара, који су могли да посматрају како настаје уметничко дело.

По завршетку колоније, у парку Геронтолошког центра организована је изложба радова, и њихова аукција коју су назвали „Мирис руже – за Србију”. Надметали су се

пријатељи и сарадници румске установе, запослени радници, али и корисници. Поред радова насталих током колоније, ликовни уметници су на аукцију донели још седам акварела и уља на платну.

Продато је 16 слика за 71.000 динара, који су уплаћени на рачун Владе Републике Србије за помоћ угроженима од поплава.

ГЦ „Срем” је 16. колонију организовао у сарадњи са Удружењем ликовних стваралаца Руме и Завичајним музејом, а у програму током изложбе и аукције учествовала је и група „Врело”.

Радови који нису продати красиће зидове ГЦ „Срем”, поред оних који су настали током претходних петнаест сликарских колонија. **Д. Р.**

ФЕСТИВАЛ ТРАДИЦИЈЕ ЗЛАТИБОРСКОГ КРАЈА У ЈАБЛАНИЦИ

Чување древне народне баштине

Велики је број манифестација у нашој земљи које желе да на различите начине сачувају српску народну баштину, а једна од најкомплетнијих и најуспешнијих свакако је Фестивал традиције златиборског краја „Сеоски вишебој”, који се одржава у Јабланици, селу уз границу са Босном и Херцеговином. Већ девет година локално туристичко удружење, са месном заједницом, а под покровитељством чајетинске општине, успешно организује ову туристичку манифестацију која окупи на хиљаде гостију из разних крајева Србије и Републике Српске.

Овогодишњу, одржану од 12. до 15. јуна, отворио је Милан Стаматовић, председник чајетинске општине, који је истакао да је ово један од начина да се оживе древни обичаји, али и сачувају српска села од изумирања. Стаматовић је још навео да општинска локална самоуправа води рачуна о томе да се млади задрже на сеоском подручју,

да унапређују живот и оснивају породице.

Фестивал је и ове године, у амбијенту борове шуме, отпочео демонстрацијом печења, односно производње катрана на на-

шебоја: „вуча на влаци” коњском и воловском запрегом, бацање камена с рамена, скокови удаљ и увис, пузање уз бандеру, надвлачење конопцем, превлачење кличка, ручно стругање балвана

Ручно стругање балвана

чин како се то вековима радило у овим крајевима и од чега је раније живео највећи део становништва Златибора. У спортском делу организована су такмичења у 13 дисциплина сеоског ви-

и друго. Одважни и вешти такмичари надметали су се исто онако како се то некада радило на сеоским вашарима, а у свакој дисциплини награђена су по три најбоља.

Највећу пажњу привукла је „вуча на влаци” воловском запрегом која је постала главна атракција. Ове године нова је била дисциплина „вуча на влаци” коњском запрегом, због које су такмичари допутовали из Краљева, Чачка, Пожеге, Сјенице и других крајева Србије. У главној дисциплини – „вучи балвана на влаци” трећу годину заредом победио је, са својим воловима Голубом и Баљком, двадесетогодишњи рабаџија Милош Драшковић из ивањичког села Мочиоци, уз подршку оца Живорада.

Тродневни сеоски вишебој у Јабланици обогаћен је и разноврсним програмом, у коме су учествовала културно-уметничка друштва, фолклорне и певачке групе које су изводиле вековима чуване песме „из вика”, трубачки оркестар и други, а приказан је и богат гастрономски програм, који је имао за циљ да упозна туристе с традиционалним јелима овога краја.

М. Павловић

ВЛАКЧА

Обележена годишњица рођења Михаила Петровића

Завичајно удружење „Михаило Петровић“ из Влакче код Крагујевца обележило је 130 година од рођења првог српског pilota, по коме ово удружење и носи назив. Пригодном културно-уметничком програму присуствовали су житељи села, бројни гости, као и представници Ваздухопловне јединице МУП-а Србије.

Михаило Петровић је био српски пилот са пилотском дозволом број један и први пилот који је изгубио живот на борбеном задатку. Припадао је првој групи од шест српских pilota школованих у Француској, 1912. године.

Полагањем венаца испред куће у којој је рођен Михаило Петровић мештани Влакче и гости одали су почаст овом српском јунаку. Током програма промовисане су и две књиге о њему: „Авијатичари Шумадије од 1912. до 1944“, аутора Вељка Лековића, и „Лет у вечност“, Златомира Грујића. **М. С.**

СВРЉИГ

Вредне женске руке

Актив жена Удружења пензионера општине Сврљиг освојио је прво место на манифестацији „Вредне руке“ у Алексинцу за колекцију сврљишке народне ношње. Победницама је припао пехар, диплома и захвалница организатора. Севдија Ивковић,

чланица Актива, организатор и учесник многих манифестација, не крије задовољство и каже да се њихов труд увек исплати, а стари занати чувају традицију и обичаје једног краја.

Сврљижанке су на свом штанду изложиле ручно израђене кошуље, јелек, везене чарапе, кецеље и пешкире. Председница општине, Јелена Трифуновић, примила је представнице победничке екипе, честитала им и нагласила да су наступ и победа права промоција сврљишког краја. Честитке и речи похвале стигле су и од Миленка Петровића, председника Удружења пензионера општине Сврљиг.

Иначе, ову смотру старих заната, домаће радиности и хране поводом Дана општине Алексинац организовало је алексиначко Удружење грађана „Радиност“. **С. Ђ.**

ЗРЕЊАНИН

Двеста гостију на слави

Градски одбор Независног синдиката пензионера јавних служби Зрењанин прославио је и ове године своју крсну славу, Спасовдан. Према речима Јеленка Крајована, председника овог удружења али и републичке организације, овогодишњој прослави присуствовало је око 200 пензионера из Зрењанина и околине, као и колеге из општинских одбора Кикинде, Житишта и Сурчина. Већ традиционално, ветеранима рада из ове пензионерске организације у слављу се придружио и Ранко Хрњац, председник Независног синдиката јавних служби Војводине и потпредседник републичке организације овог синдиката.

Обред сечења славског колача обавио је отац Стеван, а кум славе био је Слободан Тодоров, док ће та част наредне године припасти Јожефу Тоту. Домаћини су организовали свечани ручак, а весеље уз песму и игру трајало је до ноћних часова. **М. М.**

ПИРОТ

Трибина о Великом рату

У великој сали СО Пирот 11. јуна је одржана трибина посвећена стогодишњици почетка Првог светског рата и учешћу Пироћанаца у њему.

О Великом рату говорили су млади историчари из Пирота, Давор Лазаревић и Миљан Манић, а трибину је водила Каја Панчић Миленковић, новинар локалног листа „Слобода“.

У свечаном делу учествовао је црквени хор „Свети Јован Злато-

усти“. Трибина је изазвала велико интересовање, а њеном успеху допринела су и бројна питања и коментари посетилаца различитих генерација. Од историчара се, поред осталог, чуло да је пиротски крај у Великом рату дао више од шест хиљада бораца.

Трибина је била добро припремљена, а организатор је био Савет за културу СНС у Пироту. **С. П.**

ВРАЊЕ

Окупљање матураната

Четврта генерација матураната врањске Економске школе прославила је недавно 52. годишњицу. Од 105, колико их је матурирало, остало је њих 27. Наставу су похађали у гимназији „Бора Станковић“, јер нису имали своју школу.

Факултет су завршила 42 матуранта, а генерација је изнедрила и три доктора наука. То су Србољуб Стоиљковић, Предраг Трајковић Џоља и Драгољуб Величковић Роде.

– Сусрет је прошао веома срдечно – рекао је некадашњи матурант, дипломирани економиста Сава Стојановић. **Р. С.**

ПЕЋИНЦИ

Пензионери у бањи

Општинско удружење пензионера у Пећинцима организовало је овог јуна одлазак својих чланова у Матарушку бању. Они су десетдневни боравак у тој познатој бањи искористили за опоравак, шетњу крај Ибра и посету манастирима Студеници и Жичи.

– Сви смо уживали и задовољни смо смештајем и терапијом коју смо користили. Одмор ћемо платити у шест месечних рата преко пензијског чека – рекла је за наше новине Софија Ђурђевић, секретар пећиначког удружења.

У јулу ће и петнаест пензионера из ове општине боравити у Сокобањи о трошку Фонда ПИО. **Д. Р.**

ЧАЈЕТИНА

Сусрет братских општина

Пензионери из Лакташа у Републици Српској посетили су, 6. и 7. јуна, колеге из општине Чајетина на Златибору. Сусрет је био веома срдчан, јер су Чајетина и Лакташи братске општине.

Чајетински пензионери, на челу са председником Славком Пантовићем, показали су се као добри домаћини. Првог дана са гостима су обишли Златибор, а затим је уприличена свечана вечера, којој је присуствовао и председник Скупштине општине Чајетина, Милоје Рајковић. Госте из Лакташа предводила је Драгојла Поповић, а на свечаности су уручени и скромни поклони.

Другог дана гости су посетили Мокру Гору, а на растанку је договорено да Чајетинци ове године узврате посету Лакташима. **М. Ј.**

ЛОЗНИЦА

Скупштина ГОИР

Поводом избора у Савезу инвалида рада Србије, 11. јуна 2014. одржана је Скупштина Градске организације инвалида рада (ГОИР) Лозница.

За председника Савеза инвалида рада Скупштина је једногласно предложила Божидара Цекића из Београда, досадашњег председника организације. За делегата у Скупштини Савеза инвалида рада Србије предложен је Милоје Николић, секретар ГОИР Лозница.

На Скупштини је потврђен и продужен мандат досадашњем руководству (председник, секретар и Управни одбор) и у наредном периоду.

Скупштина је разматрала и досадашње активности ГОИР Лозница, као и рад до краја 2014. године. Констатовано је да су постигнути резултати примерени условима у којима се ради и да је остварена већина планираних активности.

Скупштина је позитивно оценила подршку Градске управе Лознице. **М. Н.**

СЕФКЕРИН

Обележили славу

Независно удружење пензионера јавних служби Србије Сефкерин и ове године је, заједно са бројним члановима и пријатељима, обележило крсну славу, летњег Светог Николу. Због поплава су овај пут ипак изостали неки редовни гости.

Прослава је почела резањем славског колача у сефкеринској цркви, а настављена је уз музику и дружење са пријатељима из Алибунара, Банатског Карловца, Сурчина, Црепаје, Глогоња, Сиракова и Курјаче. Прослави су присуствовали и представници ловачког удружења и Месне заједнице Сефкерин. Овогодишње домаћице славе биле су Радмила Зурзин и Зора Ђерам, а ту част за следећу годину прихватиле су Зора Стајић и Радмила Милованов. **А. З.**

ДА ЛАКШЕ ПОДНЕСЕМО ВРУЋИНЕ

Хладно и шарено

Долазак топлих дана мења наше навике јер се много више времена проводи ван куће. Пожељно је да се борави у природи и буде активан у складу са својим могућностима, али то подразумева да се води рачуна о неколико ствари. Поред оног основног – прикладног облачења (лагана одећа светлих боја и растреситог ткања) и избегавања тежих физичких напора,

очишћене лубенице. Лубеницу исећи на коцке и додати јој 120 г жутог шећера и 3-5 кашика сока од поморанџе. Све то самлети у блендеру да се добије кремаста маса. Сорбе распоредити у одговарајуће посуде и држати у замрзивачу неколико сати.

Од бобичастиг воћа

Прокувати 1 л воде са 300 г шећера па га охладити. Опрати

муна, шака свеже нане. Скувати воду са исецканим листовима нане и оставити да одстоји 15-20 минута. Процедити и пустити да се охлади. Додати сок од лимуна и засладити. Сипати у чаше са ледом и украсити листовима нане.

ванил шећер. Све састојке ставити у дубљи суд и добро сјединити, па сипати у одговарајуће посуде. Држати у замрзивачу, извадити 30 минута пре служења. На овај начин се може правити јогурт и од другог воћа.

Воћна салата

Ово је увек ствар избора – у чинију исецкати разно воће: јагоде, кајсије, брескве, трешње, вишње, лубеницу, дињу..., по жељи додати неколико листова нане, све измешати и оставити 15 минута да одстоји. Сипати салату у одговарајуће чиније и охладити пре служења.

Јагоде са шлагом

За овај једноставни ужитак треба само очистити и опрати ја-

стручњаци стално упозоравају и на штетност претераног излагања сунцу. Ако већ морате или волите да будете на сунцу, свакако је неопходно да пијете доста воде или безалкохолних напитака. А у овом периоду, са изобиљем воћа и поврћа, можемо пустити машти на вољу у припремању адекватног јела и пића. Нема воћа од којег се не може направити освежавајући напитака, посланица, чај, оброк. Као што народна изрека каже, воћке у пролеће развеселавају човека, у лето га хладе, у јесен хране, а у зиму греју.

Најомиљеније поврће у топлим данима свакако је лубеница, коју због високог садржаја шећера често убрајамо у воће.

Сорбе од лубенице

Да бисте припремили сорбе (sorbetto – ледени ужитак који по укусу и припреми подсећа на шербет), треба вам килограм

и оцедити 400 г воћа, изгњечити га и додати у охлађен шербет. Све измешати и ставити у замрзивач на неколико сати. Након тога извадити и измиксати, а може се додати и умућено беланце, које се лагано умеша у смесу. Вратити у замрзивач још око сат времена.

На овај начин се може правити сорбе са лимуном или наранџом, тако што се у охлађен шербет дода сок воћа и рендана кора.

Мохито коктел

Ово традиционално кубанско пиће је још један освежавајући напитака за топле дане. Основни састојци су нана, шећер, лимун (лимета), кисела вода, а у оригинални рецепт иде и рум, али се овај коктел прави и без додатка алкохола.

За мохито од лимуна треба вам литар воде, 200 г шећера, три ли-

Смрзнути јогурт од јагода

Такође одлично освежава. Потребно је пола литра немасног јогурта, 500 г испасираних јагода, 250 мл млека, 350 мл слатког кондензованог млека,

годе и умутити шлаг. У дубљу чашу ставити на дно мало шлага, па ред јагода, шлаг, јагоде. Ова посланица се може направити од било ког воћа, а по жељи и од више врста воћа.

Припремила:
Софија Доминиковић

Право на пензију – по престанку осигурања

И. Ђатовић: Запослена која је била у радном односу на неодређено поднела је 31. 1. 2012. године захтев за старосну пензију. С тим даном престао јој је радни однос у привредном друштву по основу остваривања услова за одлазак у старосну пензију. Дана 1. 2. 2012. године иста запослена заснива радни однос на одређено у истом привредном друштву. Ове године из матичне филијале ПИО фонда добили смо допис да извршимо исправку пријаве тако што ће пријава бити од 4. 2. 2012. године јер у Фонду немају техничких могућности да спроведу одјаву са 31.1. 2012. и пријаву са 1. 2. 2012, већ мора постојати размак од најмање три дана. Овакав основ нисмо пронашли нигде у Закону о ПИО, а на питање да ли ће нам бити враћени порези и доприноси који су уплаћени за три спорна дана, нису имали одговор. Молим Вас да нас упутите како да решимо спорну ситуацију, с обзиром на то да ће лице бити ускраћено за три радна дана, а ми за обавезе плаћене по том основу? Кома да се обратимо?

Одговор: Право на пензију се остварује по престанку осигурања. Будући да то лице, које је одјављено 31. јануара и поново пријављено 1. фебруара, није имало престанак осигурања, јер је осигурање одмах настављено у континуитету, без иједног дана прекида, сходно прописима из пензијског и инвалидског осигурања, није ни могло остварити право на пен-

зију јер прекида осигурања није ни било. Дакле, овде се не ради о техничким могућностима да се спроведе одјава, већ се ради о праву на пензију које се није могло остварити јер није било престанка осигурања. У вези са решавањем овог проблема обратите се начелнику Одељења за пензијско и инвалидско осигурање у надлежној филијали Фонда.

Уплата доприноса за остваривање права на пензију

С. Грујић: Пошто сам себи уплаћујем доприносе за ПИО и сада стичем право да предам захтев за пензионисање по основу радног стажа, интересује ме да ли се предајом захтева аутоматски прекида уплата доприноса с моје стране. Затим, уколико у целокупном радном стажу недостаје уплата доприноса за неки месец из ранијих периода, да ли постоји могућност да приликом предаје захтева за пензионисање уплатим, тј. доплатим и те месеце, односно дане, а који су везани за радни стаж, да не бих остао без пензије? Да ли треба да поднесем и неки додатни образац за такву ситуацију?

Одговор: Уколико испуњавате услове за пензионисање, подношењем захтева за остваривање права на пензију тај захтев се сматра и захтевом за престанак својства осигураника по члану 15 Закона о пензијском и инвалидском осигурању. За периоде кад сте били у радном односу и кад сте били пријављени на осигурање, а за које Вам послодавац није платио доприносе, можете сами да платите доприносе за пензиј-

ско и инвалидско осигурање, али само уколико је то потребно за остваривање права на пензију и само током поступка за остваривање права на пензију.

За периоде када нисте били у радном односу, тј. када нисте били пријављени на осигурање, не можете сада платити доприносе, јер прописима из пензијског и инвалидског осигурања није предвиђена могућност докупа стажа.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Накнада за туђу помоћ и негу

Р. Миланковић: Моја мама је тежак бубрежни болесник и доживотно ће морати на дијализу. Да ли има право на туђу негу и коме да се обрати? Она је из Суботице. Ако има право, шта јој је од документације потребно и коме да је достави.

Одговор: Новчану накнаду за туђу помоћ и негу (ТПН) могу остварити они корисници пензије и осигураници (лица која раде) који нису у могућности да се брину сами о себи (да се самостално крећу по кући, хране, облаче, одржавају хигијену), под условом да тако оцени надлежни орган вештачења Фонда ПИО. Значи, само уколико је Ваша мајка пензионер или ради, може остварити право на ТПН по прописима Закона о ПИО. Међутим, ако је Ваша мајка незапослена и без редовних примања, право на туђу помоћ и негу ће јој се ценити према Закону о социјалној заштити, а у том случају захтев се подноси центру за социјални рад на општини на

којој Ваша мајка има пребивалиште.

Лекарска комисија Фонда ПИО, на основу медицинске документације и лекарског прегледа лица које је захтев поднело, даје своје мишљење о постојању потребе за туђом помоћи и негом подносиоца захтева. Само лекарска комисија Фонда ПИО, након спроведене процедуре која је прописана законом, може дати мишљење о испуњености услова за остваривање права на ТПН. Сваки осигураник који сматра да испуњава услове има право да поднесе захтев за стицање права на новчану накнаду за туђу помоћ и негу, али о исходу не можемо говорити без проласка кроз прописану процедуру.

Право детета на породичну пензију

Ј. Пицурић: Мој отац је умро у октобру 2012. године. Тада нико није наследио његову пензију. Ја сада завршавам средњу школу, па ме занима да ли идуће године, када упишем факултет, имам право на примање очеве пензије, без обзира на то да ли студирам редовно или ванредно?

Одговор: Дете има право на породичну пензију за све време школовања, а најкасније до 20. године живота уколико похађа средњу школу, односно до 26. године ако се школује на високошколској установи. То значи да Ви и сада, за време похађања средње школе, можете остварити право на породичну пензију (ако имате мање од 20 година живота). Са аспекта Фонда ПИО, начин финансирања и похађања студија није релевантан за оства-

ривање права на породичну пензију. Док год са факултета на којем студирате доносител потврду да имате статус студента, Ви испуњавате услов за остваривање права на породичну пензију. Такође, треба да знате да породичну пензију можете остварити само уколико упишете факултет који је акредитован од стране Министарства просвете. Списак акредитованих факултета можете пронаћи на сајту поменутог министарства.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ИЗЈАВА ПРЕД СУДОМ	ДУШЕК НАПУЋЕН СЛАМОМ	ВРСТА ВАТРЕНОГ ОРУЖЈА	РУСКИ БИОЛОГ, АЛЕКСАНДАР	ОСОБИНА НЕДОВОЉ. КУВАНОГ ЈАЈЕТА	МЕНИЧНО ЈЕМСТВО (МН.)	ВЕЛИКА АЗИЈСКА ДРЖАВА
ИСТУП НОГОМ НАПРЕД							
ВОДОПАДИ							
ПОВОРКА КАМИЛА У ПУСТИЊИ							
ВРСТА УКРАСНЕ БИЉКЕ							
ЗАБОСТИ, УКУЦАТИ							ИЗВРШИТИ САНАЦИЈУ НЕЧЕГА
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРЕФИКС ЗА НОС МАРИЈА ОДМИЛА					ОЗНАКА ЗА СЕВЕР КУПИТИ НА ПАЗАРУ	
МИНУТ (СКР.)				БАЊА У БЕЛГИЈИ ЖЕНСКО ИМЕ			
СИМБОЛ АКТИВНОСТИ			МЕСТО СТАНОВАЊА ПРИБРАНОСТ				
СТАС, УЗРАСТ					ЗАКОН О ИНВЕСТИЦИЈИ ИМЕ ПЕВ. ТИКАРАМ		
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ГЛАСНИК НА КОЊУ ВРСТА ЦВЕТА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СТОГ, ПЛАСТ ВРАЧ, ПРОРОК						
МИНЕРАЛ, СУЛФИД ОЛОВА							
ОКАМЕЊЕНИ ГЛАВНОНО- ШЦИ							
НАСТОЈАТИ НА НЕЧЕМУ							ДРВО ЗА ПОДСТРЕК ВАТРЕ, ВАТРАЉ
ДРВОРЕД						ОСМО СЛОВО АФРИЧКА ДРЖАВА	
НАША РАНИЈА ГЛУМИЦА, ИТА					СИМБОЛ ГАЛИЈУМА БОЈА У КАРТАМА		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	11. И 18. СЛОВО РЕКА У ИТАЛИЈИ			ДВОЈЕ МИСТЕР (СКР.)			
РАСА, СОРТА							
ОЗНАКА ЗА ОБИМ		УЧЕСНИК НЕКЕ ТРКЕ					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: бескрај, удолина, ринитис, стек, се, к, тек,н, ид, рени, рез, рақ, аватар, тератом, алида, синоним, анан, у, мок, нот, ив, док, царевих, атамани, отокар, иран, ви, мир, ваш

Предање или обичај

Први школовани српски антрополог и управник Етнографског музеја у Београду, Сима Тројановић, у књизи „Лапот и проклетије у Срба“ (1898) објашњава када је лапот, као сурови облик насиља над старима, укинут. Обичај убијања старих када више нису били способни да привређују, према његовом писању, укинут је у 11. веку, након што су људи схватили да греше, зато што убијањем старих беспотребно лишвају заједницу њихове мудрости и искуства. У Европи је, према неким наводима, ритуално лишаване живота старијих било најраспрострањеније код Трачана, Западних Словена и Немаца.

Неки аутори, као Светислав Првановић, сматрају да се овај мрачни обичај задржао у неким деловима и до касног средњег века, и то у источној Србији, македонској Торбешији и деловима Црне Горе. Првановић наводи теорију да се лапот задржао код црногорског племена Пјешивци чак до средине 18. века, а код хомољских Влаха све до 19. века.

Ипак, ако је за утеху, аутори попут чувеног етнолог професора Душана Бандића сматрају да лапот и није заживео у нашем народу, већ је део предања и легенди које воде порекло из других култура.

Насиље над старима

Србија, као и све земље чланице УН, обележава 15. јун – Међународни дан борбе против насиља над старима. Последњих година насиље над старима је у порасту у свету, а посебно рањива категорија су старије жене. Слично је и у Србији. Истраживања показују да су старије особе често изложене разним облицима насиља које над њима врше чланови породице, најчешће синови и унуци. Насиље над старима је веома учестало, али се оно углавном не пријављује, а често га и саме жртве прикривају због срамоте, потребе да заштите насилника, осећања да су саме криве за насиље, страха од насилника, неповерења у институције система и др. Овај вид насиља је најсрамнији, јер је усмерен ка онима који немају моћ ни способност да му се одупру. У Србији, најжалост, систем заштите од насиља још није делотворан јер изостаје координирано деловање институција. Последња истраживања показују да скоро четвртина грађана сматра да су старије особе најдискриминисаније. Упркос томе, у пракси нису видљиви помаци у разумевању положаја ове специфичне и рањиве групе.

(Опширније на званичном сајту Повереника за заштиту равноправности, www.ravnopravnost.gov.rs)

J. O.

Да ли сте знали ...

– да највише језера има у Финској, око 188.000, од којих је највеће језеро Сајма, које је четврто по величини у Европи?

Два највећа европска језера су у Русији – Ладога и Онега, док је треће по величини и највеће у Европској унији, шведско језеро Венерн.

– да у свету постоје језера ружичасте боје, која такву боју углавном дугују високој стопи салинитета погодној за живот појединих врста

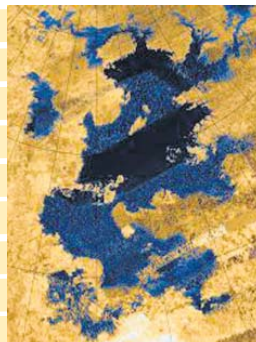
алги које у сланој води испуштају црвени пигмент? Најпознатије такво језеро је Хилијер у Аустралији, а да његова необична боја није оптичка варка туристи се могу уверити уколико чашом захвате воду, јер се боја неће променити. Међутим, узрок обојености овог језера није научно поткрепљен, будући да у испитиваним узорцима није било микроорганизама.

– да је Унеско 1979. године, међу првима у свету, прогласио Плитвичка језера светском природном баштином, док су за Национални парк проглашена још 8. априла

1949? Шумовит планински крај између масива Мале Капеле, Пљешевце и Медвеђака, са 16 спојених језера која се степенасто преливају и око 30 пећина, уточиште је многих животињских врста, а пенушави слапови и међусобни утицај воде, ваздуха, стена и биљног света, чини га мамцем за туристе.

– да једино познато небеско тело поред Земље, које пружа уточиште језерима, јесте Сатурнов сателит Титан? Течне масе, налик на језера и мора, испуњене су углавном течним метаном, а највећа од њих названа је Кракен

Маре или море Кракена, по скандинавском митском морском чудовишту, налик хоботници. Верује се да је Кракен Маре површином веће од Каспијског језера, највећег језера на Земљи.

– да реч „језеро“ има исти етимолошки корен као и назив грчке митске реке Ахерон која протиче кроз подземни свет Хад, а да је српска реч „локва“ истог корена као енглески назив за језеро – „лејк“ (lake).

Посејане мисли

Грешим сваки дан, због одржавања континуитета.

Толерантан је човек. Себи толерише све глупости!

Изгледа да транзиционе муке нису кварљива роба! Дуго трају.

Живот тече и кад стање у новчаницима пресуши.

Сваки труд се исплати! Неки у динарима, неки у еврима.

Неки ништа не узимају к срцу. Углавном узимају ка џепу.

Није проблем у систему него у нашој несистематичности.

Тек кад је остварио све своје снове, пробудио се.

Лекари кажу да је смех од срца добар за срце. Зар су морали да иду на факултет да би то научили?!

Невен Шијаков

Брана Никодић

Снови

У животу увек боље прођу они што имају џепове од оних што имају снове.

Ја сам урбанизовани сељак. Сељакам се из стана у стан.

Ја се увек за све први питам а жена је последња.

Некад се пазило шта на уста излази, данас – шта улази.

Изгубљенима у времену не помаже компас.

Ми смо невидљива сила, нема нас нигде.

Где да нађем мир, кад ми мали свемир?!

Стево Бздилик

Лековите мисли

Многи попуштају у расправи са самим собом.

Пролећна киша је као новац из мог џепа. Брзо испари!

Интереси нам се косе. Ливаде све мање.

Срби не оскудевају у флори. Пuteви су нам посути – трњем!

Босиљак је лековито биље за лакше дисање. Обавезно га узимам кад кренем на пијацу.

У пролеће се све буди. Једино никако да се пробуде нечије – савести.

Зелена салата, зелен спанаћ, зелен лук... Једино је незгодно што и лице купаца, кад виде цене, позелени!

Пишем само за славу, али од тога не могу да купим хлеб!

Душан Старчевић